

Ginkim kalbą, žemę, jos būdą
Dėkim | darbą kaip mizėnė!
Laimina Dievas sąjama grada,
Laimina valstybę: gėmė šimtai.

Maironis

GARSA

Second-Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Post Office

Nors mūsų, vyrų, nedaugai yra,
Tačiau tvirti mes, jai rūs vienybė,
I darbą stovim vyras | vyrą,
Sujungtos rankos suteiks stiprybę.

Maironis

Nr. 10

GRUODIS — DECEMBER 1983

Vol. 66

PASIDAIRIUS PAS SAVE IR KITUR

Belaukiant Kalėdų...

Tikėjime, šis GARSO numeris pasieks savo skaitytojus dar prieš Kalėdas. Gal jau visi būsimie apsisprendę, ką ir kaip apdovanoti šių didžiųjų švenčių progą. Visų pirma atsimindami savo artimuosius, savo šeimos narius, nepamirškime ir savo svarbiųjų lietuviškų institucijų, kurios vertos ir dėmesio ir apčiuopiamos paramos. Neuzmirškime ir savo susivienijimo, lapkričio mėnesį sulaukusio jau 97 metų amžiaus. Pasidairykite. Gal galime pakviesti vieną kitą savo pažįstamą, ypač iš jaunųjų, artimiau susipažinti su Susivienijimu ir pasiūlyti jam įsijungti į organizacijos eiles. Visi žinome, kad šiais laikais jauni žmonės apsirūpina reikalingu gyvybės draudimu, tačiau visada galima tuos stambiųjų sumų įsirašymus didžiulėse bendrovėse papildyti nors kuklios sumos apsidraudimu ir savoje lietuviškoje, sau pelno nesiekiančioje, organizacijoje. Kiekvienam galime sakyti, vieno mūsų skelbimo žodžiais: "Lietuvi, Tavęs laukia Lietuvių katalikų susivienijimas... Būdamas jo nariu, dalyvausi lietuviškoj veikloj ir stiprinsi lietuvišybę šia krašte".

Kankinio arkivyskupo mirties suaktyvinti

Lapkričio 8 dieną sukako 30 metų, kai Rusijos Vladimiro kalėjime mirė arkivyskupas Mečislovas Reiny, Vilniaus vyskupijos valdytojas. Sovietiniame kalėjime arkivyskupas kalintas nuo 1947 metų birželio 12 dienos. Mirė jis 1953 m. lapkričio 8 d., taigi iškalėjęs ilgiau kaip septynerius metus.

Kun. Vyt. Bagdanavičius arkivyskupą Reinį vadina vienu šviesiausių, labiausiai visapusiškų ir energingiausių nepriklausomos Lietuvos gyvenimo žmonių. Tiek sielovadai, tiek iš viso šakotai religinio, tautinio, mokslinio ir visuomeninio gyvenimo šakotai veiklai Reiny buvo gerai pasiruošęs. Mokydamasis Vilniaus kunigų seminari-

joje, Reiny pasižymėjo ir darbštumu ir gabumais. Ją baigęs, studijas gilino dar keletą metų — Petrapilio dvasinėje akademijoje, Liuvėno universitete Belgijoje — filosofiją ir gamtos mokslus. Ten jis gavo filosofijos daktarą. Šalia teologijos ir filosofijos, kun. Reiny dar studijavo psichologiją, chemiją, biologiją, anatomią, politinę ekonomiją... Grįžo į Vilnių iš užsienio apsišarvavęs plačiu išsimokslinimu. Tuojau buvo pakviestas Vilniaus kunigų seminarijos profesorium, kurio pareigose išbuvo iki 1922 metų birželio mėnesio.

Profesoriaudamas Reiny drauge buvo ir Vilniaus lietuvių gimnazijos kapelionu. 1917 metų Vilniaus konferenciją atidarant, prof. Reiny pasakė pamokslą. Kaip žinome, ši konferencija išrinko Lietuvos tarybą, kuri 1918 metų vasario 16 dieną paskelbė Lietuvos nepriklausomybės atstatymą.

1919 metais kun. Reiniui teko kęsti kelis mėnesius bolševikų nelaisvėje drauge su keliais kitais lietuvišiais įkaitais, išgabentais į Rusiją. Tačiau apie kalinimą Reiny kalbėdavo be kartėlio. Esą, jam teko patirti, kaip kiti žmonės gyvena ten, kur yra sunkiausia bausmės vieta, daugiau branginti savo ir kitų žmonių laisvę...

Iš Vilniaus kun. Reiny atvyko į Kauną 1922 m., kviečiamas ką tik įsteigto Lietuvos universiteto psichologijos profesorium. Tuojau jungėsi į visuomeninį gyvenimą. Nesvetimas jam buvo ir politinis pasaulis. Gyvai reikiškesi krikščionių demokratų gretose. Kaip gerai pažįstas vakarų Europą ir mokas keletą kalbų, kun. Reiny 1925 metų rudenį buvo pakviestas užsienio reikalų ministru.

Steigiant Lietuvos bažnytinę provinciją 1926 metais, Reiny paskirtas Vilkaviškio vyskupu pagalbininku. Tačiau Reiny pasiliko ir universitete profesoriauti. Be to, drauge buvo ir Vilkaviškio kunigų seminarijos

profesoriūm. Visą laiką vysk. Reiniui buvo arti širdies katalikų jaunimo organizacijos — pavasarininkai ir ateitininkai. Dažnai lankydavosi jaunimo sąskrydžiuose, sakydavo juose pamokslus, dalyvaudavo posėdžiuose.

1937 metais vysk. M. Reiny, Amerikos Lietuvių Kunigų Vienybės kvietimu, lankėsi Jungtinėse Valstybėse. Čia jis viešėjo kelis mėnesius, aplankydamas keliasdešimt lietuvių parapijų, sakydamas pamokslus, prakalbas, dalyvaudamas suvažiavimuose. Visur jis čia paliko gražiausius atsiminimus. Grįžęs į Lietuvą, labai teigiamai kalbėjo apie Amerikos lietuvių katalikų organizuotą pastangą išlaikyti savo parapijas lietuviškoms, apie jų įvairią paramą Lietuvai.

1940 metų liepos 9 d. vysk. Reiny buvo paskirtas Vilniaus arkivyskupo pagalbininku. Tuometu popiežius pakėlė jį į arkivyskupus. Nelengva buvo arkiv. Reiniui Vilniuje, nors jis ir gerai pažino vietos gyvenimą. Jo paskyrimas nepatiko lenkams — tuometinis Vilniaus arkiv. Jalbzykovskis nerodė savo naujam pagalbininkui didelės šilumos. Nelengva buvo dorotis ir su sovietinės okupacijos pareigūnų priešiška elgsena. Tė sunkūmai tęsėsi ir nacių okupacijos metais.

1944 metų rudenį grįžus Vilniūn Sovietų karininkams daliniam ir atstaciūs sovietinę santvarką, arkiv. Reiny drauge su kitų Lietuvos vyskupijų valdytojais stengėsi kiek galima daugiau ginti Bažnyčios ir visų tikinčiųjų teises. Atrodo, Maskvai ypač nepatiko vyskupų atsakymas paklusti jos griežtam reikalavimui registruoti religines bendruomenes, visiškai atmetant Bažnyčios nuostatas, paneigiant bažnytinę santvarką.

(nukelta | 2 psl.)

LIETUVIŲ REIKALAI RŪPI PRANCŪZAM

Prancūzijos spauda šiuo metu dažnai mini kun. Alfonso Svarinskio nutęsimą ir kun. Sigito Tamkevičiaus areštavimą, ypač ryšium su Vakarų pasiekusia informacija, kad Lietuvoje bus pradėta nagrinėti kun. Tamkevičiui iškelta baudžiamoji byla.

Apie du lietuvius kunigus — Tikinčiųjų Teisėm Ginti Katalikų Komiteto narius — rašė tokie įtakingi prancūzų laikraščiai kaip "Le Monde", "Le Figaro" ir "L'Aurore", taip pat katalikų laikraščiai "La Famille Chretienne" ir "La Croix".

Straipsniuose iškeliama abiejų kunigų energinga veikla Tikinčiųjų Teisėm Ginti Katalikų Komitete, pabrėžiami jų nuopelnai Lietuvos Bažnyčiai ir jos tikintiems.

Ilgą straipsnį, užvardintą "Pabaltijo kraštai — Dievo, kurio neįmanoma išvyti", paskelbė taip pat katalikų savaitraštis "France Catholique". Straipsnio autorius kun. Rene Laurentin pateikia trumpą Lietuvos istorijos apžvalgą, rašo apie religijos persekiojimą Lietuvoje, iškelia lietuvių rezistencinę dvasią, mini pogrindžio spaudą. Primiņas, kad Prancūzija, kaip ir daugelis kitų Vakarų kraštų, nėra pripažinusi trievartinio Pabaltijo valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą, straipsnio autorius reikiška pasibalsėjimą grubiu šių tautų teisių pažeidimu, kuris pasirodė ir religinės laisvės

Kristaus gimimas, dail. Giotto paveikslas Paduvoj

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS IŠRINKTA NAUJA VADOVYBĖ

Amerikos Lietuvių Tarybos keturiasdešimt trečias metinis suvažiavimas įvyko spalio 22 Tautiniuose Namuose, Chicagoje. Suvažiavimas vieningai priėmė centrinį organizacijų pasiūlytus kandidatus į naujai sudaromą Amerikos Lietuvių Tarybą:

Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos — dr. Juozą Jeromę, Ireną Sankus, Aleksandrą Domanskį, Viktorą Nauzdžių, Saulių Kuprį. Į izdo globėjus Vytautą Ycių.

Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Sąjungos — Martyną Gudelį, Antaną Mačionį, Mykolą Pranevičelį, Kostą Burbą, Bronę Spudienę, Antaną Sukauską, dr. Joną Valaitį. Į izdo globėjus Antaną Sukauską.

Amerikos Lietuvių Tau-

tinės Sąjungos — Teodorą Blinstrubą, Petrą Bučą, Eugenijų Bartkų, Praną Kašiubą, Aleksą Laikūną, Joną Valkiūną. Į izdo globėjus Vytautą Abraitį.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros — Aleną Deveniėnę-Grigaitienę, dr. Alg. Budreckį, dr. Vytautą Dargį, Grožvydą Lazauską, dr. Kazį Sidlauską, Julijų Kužą, Jr., Teodorą Kuzienę. Į izdo globėjus Aleksandrą Chapliką.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje-Eufrozina Mikužiotė, Aleksandrą Chapliką, Povilą Dargį.

Lietuvių Katalikų Susivienijimo Amerikoje — dr. Vladą Šimaitį, Vytautą Ycių, Thomą E. Mack.

Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Moterų Sąjungos — Ade-

lę Gabaliėnę, Hėlen Kodis, Dainą Danilevičiūtę-Dumbrienę.

Lietuvos Vyčių — dr. Leoną Kriaučeliūną, dr. Leonardą J. Šimutį, Ann Marie Kassel.

Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos atstovai bus pristatyti vėliau.

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio — Kęstutį P. Dirkį, Vytautą P. Jokūbaitį, Eugenijų Smilgį.

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos — Julijų Pakalką, Juozą Leką, Vandą Gasperienę.

Amerikos Lietuvių Respublikonų Federacijos — Joną Talandį, Juozą Šulaitį, Kazimierą Oksą.

Amerikos Lietuvių Demokratų Lygos atstovai bus pristatyti vėliau.

-o-

Suvažiavime sudarytoji nauja Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba savo pirmąjį posėdį suaukė spalio 25 savo būstinėje Chicagoje. Dalyvavo visi nariai.

Valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. dr. Kazys Sidlauskas, vicepirmininkai: Teodoras Blinstrubas, Povilas Dargis (posėdy jam atstovavo Eufrozina Mikužiotė), dr. Leonas Kriaučeliūnas, inž. Viktoras Naudžius, dr. Vladas Šimaitis, dr. Jonas Valaitis ir naujai vicepirmininku išrinktas respublikonų atstovas Jonas Talandis. Sekretorius išž. Grožvydas Lazauskas, protokolų sekretorius adv. Aleksandras Domanskis, išdinininkas Mykolas Pranevičius, finansų sekretorius Petras Bučas. Nariai: Stanley Balzekas, Jr., Daina Danilevičiūtė-Dumbrienė, Julius Pakalka, Eugenijus Smilgys, stud. Ramunė Tričytė. Atstovas Washingtono dr. Jonas Genys.

VAKARŲ VOKIETIJA NEPRIPAŽISTA PABALTIO ANEKSAVIMO

Dr. Otto von Habsburgas rugšėjo mėnesį painformavo VLIKO pirmininką dr. K. Bobelį apie Vakarų Vokietijos poziciją Pabaltijo atžvilgiu. Jis pacitavo aukšto užsienio reikalų ministerijos pareigūno laišką, pasak kurio V. Vokietijos vyriausybė laiko 1939 rugpjūčio 23 pasirašytą vokiečių - sovietų (Molotovo - Ribbentropo) paktą negaliojančiu. Šis paktas nustojes galioti prasidėjus sovietų - vokiečių karui, o gal ir anksčiau.

Todėl V. Vokietijos vyriausybė nebemato reikalo tuo klausimu padaryti ypatingą pareiškimą. Panašiai pasisakė ir Vokietijos slopinimu. Lietuvos katalikai tačiau, rašo straipsnio autorius, nemuleidžia rankų, drąsiai kovoja už savo teises, nors už tai turi mokėti didelę kainą.

— Chicago's Jaunimo Centro tradicinė vakariene vyks gruodžio 4 savų ramų didžiojo salėj.

užsienio reikalų ministeris, 1980 spalio 30 atsakydamas į parlamentaro Horsto Schroederio (Lueneburg) klausimą.

Laiške taip pat patvirtinama, kad V. Vokietijos vyriausybė ir toliau nepripažįsta Pabaltijo valstybių aneksavimo. Apie tai vyriausybė yra pakartotinai pasisakiusi, ypač Parlamente. Pavyzdžiui: užsienio reikalų ministerio pareiškimas 1970 spalio 9 ir ministerės Dr. Hamm Bruecher pareiškimai, padaryti 1979 lapkričio 9 ir 1980 spalio 16. (Elta)

Lietuvių Romos Katalikų Susivienijimo narius ir "Garso" skaitytojus nuoširdžiai sveikiname Kristaus Gimimo Šventėse ir linkime laimingų Naujųjų 1984 Metų, pilnų Dievo palaimos ir visokeriopos sėkmės!

L.R.K.S. DIREKTORIŲ TARYBA
"GARSO" REDAKCIJA

Hartfordo Lietuvių Moterų Klubo padaryta kalėdinė eglutė miesto bibliotekoje sukurta didelio spaudos ir visuomenės dėmesio. Papuošimai padaryti iš spalvotų tikrų šiaudų.

GARSAS

Publication No. (USPS 214-320)

Published Monthly except July and August

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE OF AMERICA

341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

Tel. 827-1351

Second Class Postage Paid at Brooklyn, N.Y., Post Office

POSTMASTER: Send Change of Address Notice to:

P. O. Box 32 (71-73 S. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa. 18703

Subscription \$5.00 per year

Advertising Rates on Application

Raštas (straipsnius ir korespondencijas) redakcija talem savo nuostatas. Nepašauksime raštus, kurie tik patenka autoriams prašant.

\$5.00 of insurance premium per year is applied to subscription of Garsas

PASIDAIRIUS PAS SAVE IR KITUR

(atkelta iš 1 psl.)

Sovietų saugumiečiai suėmė arkiv. Reinį Vilniuje 1947 metų birželio 12 d. Nuo to laiko arkivyskupas nebematė laisvės dienų. Kelis mėnesius laikytas Vilniaus kalėjime, tardytas, kamantinėtas. Įvykdytas neva teismas, bet iki šiol nepaskelbta jo eigoje vartota kaltinamoji medžiaga apie arkivyskupo vadimą "antisovietinę veiklą". Prieš kiek laiko pasirodžiusioje sovietinio istoriko Jono Aničo knygoje rašoma, kad arkivyskupas Reinys kalėjime tardytojams taip pasakęs: "Į bolshevizmą su jo materialistine pasaulėžiūra aš žiūriu kaip į nepriimtą lietuvių tautai". Turbūt šio vieno sakinio užteko sovietiniam teismui įžiūrėti "antisovietinę veiklą" ir pasmerkti arkivyskupą Reinį ilgam laisvės atėmimo laikotarpiui.

Kaip liudija nemažas skaičius asmenų, tarp kurių buvo ir lietuvių, drauge kalėjusių su

arkivyskupu, Vilniaus arkivyskupas nepalūžo ir Vladimiro kalėjime, į kurį jis iš Vilniaus buvo atgabentas 1947 metų pabaigoje. Guodė kalinys arkivyskupas kitus kalinius, visada dalindavosi savo siuntiniais, tvirtai tikėjo savo tautos šviesesnės ateities rytojumi, niekam nereikšdamas jokio piktumo.

Kun. dr. J. Cepėnas, artimas Reinio draugas, dabar jau miręs, dėjo daug pastangų, kad arkivyskupo kūnas būtų perkeltas į Lietuvą. Deja, sovietinė valdžia neleido tai padaryti. Taip ir liko šio garbingo lietuvių palaikai svetimoje žemėje, kaip ir tūkstančių kitų lietuvių, kankinių ir tremtinių.

Arkiv. M. Reinys yra palikęs daug studijinių straipsnių iš įvairių sričių. Būtų keli stambūs tomai jo raštų. Amerikoje yra išėjusi knyga apie velionį arkivyskupą, parašyta Lietuvoje. Tai "Arkivyskupas Mečislovas Reinys". Ją išleido Lietuvių krikščionių demokratų są-

junga. Norinčiam arčiau susipažinti su šia didžios dvasios ir kilnios širdies asmenybe ir knyga bus gera talkininke.

Arkivyskupas M. Reinys buvo kilęs iš Madagaskaro vienkilmio, Utenos apskrities. Velionis buvo kilęs iš gausios šeimos — jis buvo pats jauniausias vienuolikos vaikų šeimoje.

Atsiveikinant su muz. Aleksu

Kai praėjus "Garsas" numeris buvo vežamas į pašta, gauta liūdna žinia iš Waterburio: spalio 31 d. mirė kompozitorius Aleksandras Aleksis... O tame numeryje dar rašyta apie jauną kompozitoriaus gimtadienį spalio 10 d. Po to jis išgyveno tik tris savaites.

Apie Aleksio asmenį "Garsas" teko keletą kartų pasisakyti. Prisimintina, kad velionis buvo dažnas L.K. Susivienijimo seimų dalyvis, neretai renkamas jų pirmininku. Paskutinį kartą Aleksis pirmininkavo 1972 metų seimui. Tada iš Susivienijimo vadovo pareigų pasitraukė Leonardas Šimutis, artimas Aleksio draugas, su kuriuo jį jungė glaudūs draugystės ryšiai nuo pat 1913 metų, kai Aleksis atvyko į Ameriką. Aleksis yra parašęs muziką Leonardo Šimučio eilėraščiams ir didesniems literatūriniais kūriniams.

Didžiam nuliūdime liko Aleksandro Aleksio žmona Marcelė (Andrikytė), įžymi mūsų visuomenės veikėja, Lietuvos vyčių

Europos parlamento narys Otto von Habsburg nusifotografavo su Vasario 16 gimnazijos mokiniais, kurie dalyvavo tautybų festivalyje Mainze spalio 8. Festivalį surengė Paneuropa-Union Vokietijos skyrius. Dalyvavo Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė, vadovaujama Zilvės Grandbergienės, ir choras, vadovaujamas Arvydo Paltinio. Nuotr. M. Smiltienė

garbės narė, lietuviškos spaudos bendradarbė, ilgametė Waterburio choro narė, dažnai apie lietuviškus rūpesčius ir laimėjimus rašiusi ir amerikiečių spaudai.

Marcelė Aleksienei gili užuojauta, o nepamirštamam kompozitoriui Aleksandriui — amžiną atsilgimą Viešpatyje... j.b.l.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS SUVAŽIAVIMO REZOLIUCIJOS

Amerikos Lietuvių Tarybos 43-asis suvažiavimas, įvykęs 1983-čiais Aušros metais spalio 22 d. Chicagoje, iš klausęs valdybos ir jos komisijų veiklos pranešimų ir išsamiai išdiskutavęs, priėmė tokias rezolucijas:

1. Suvažiavimas sveikina lietuvių pavergtoje Lietuvoje, ištvėringai įvairiais būdais reiškiančius priešintis pavergėjui, nešančius garbingą savo tautos gyvybės išlaikymo pareigą ir kovojančius už išsilaisvinimą.

2. Suvažiavimas sveikina JAV prezidentą Ronald Reaganą už jo aiškų pasisakymą dėl Lietuvos okupacijos nepripažinimo ir už prezidento pastangas remiant laisvojo pasaulio akciją prieš sovietinę diktatūrą.

3. Suvažiavimas reiškia padėką ALTO pirmininkui ir valdybai už pastangas ginant Lietuvos bylą ir išlaikant ALTO organizaciją veiklią ir gyvastingą.

4. Suvažiavimas reiškia padėką Amerikos lietuvių visuomenei, rėmusiai ALTO darbus moraliai ir finansiškai.

5. Suvažiavimas kviečia ALTO valdybą ir visus ALTO

skyrus dar intensyviau tęsti darbą išlaikyti Lietuvos bylą gyvą ir efektingą.

6. Suvažiavimas užgria trijų veiksmų: VLIKO, ALTO ir JAV Lietuvių bendruomenės sutarimą, įsteigiant LIETUVIŲ TEISEMS GINTI komitetą ir kviečia visą Amerikos lietuvių visuomenę paremti to komiteto įkurto Fondo vąjį lėšoms telkti.

7. Suvažiavimas reiškia pasitenkinimą VLIKO glaudžiu bendradarbiavimu su ALTO ir pageidauja, kad tas bendravimas sėkmingai vyktų ir ateityje ir kartu sveikina ALTO garbės pirmininką ir VLIKO pirmininką dr. K. Bobelį ir reiškia jam padėką už atliekamus darbus Lietuvos laisvinimo byloje.

8. Suvažiavimas reiškia padėką Illinois senatoriui Charles Percy už jo pastangas praplečiant lietuviškų radijo transliacijų perdavimą į okupuotą Lietuvą.

Rezoliucijų komisija: Teodoras Blinstrubas, Vytautas Jokūbaitis, Antanas Mažeika, Viktoras Naudžius, Algimantas Pautienis, dr. Vladas Šimaitis, dr. Jonas Valaitis.

Jau keturiasdešimt trečias metinis Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas įvyko spalio 22 d. Tautiniuose Namuose, Chicagoje. Atvykstančius atstovus ir svečius prie registracijos stalo sutiko ALTO reikalų vedėja I. Blinstrubienė su talkininke M. Bariene. Suvažiavimą atidarė pirm. dr. K. Sidlauskas. Pasveikino garbės svečius: gen. kons. J. Daužvardienę, VLIKO atstovą V. Jokūbaitį. Pažymėjo, kad susirinkome apžvelgti praėjusius darbus ir aptarti naujus uždavinius. Paprašė susikaupimo minutę pagerbti mirusiųjų ALTO veikėjų atminimą.

Invokaciją sukalbėjo kun. J. Prunskis. Į prezidiumą pirmininkas pakvietė ALTO vicepirmininkus: Teodorą Blinstrubą, Povilą Dargį, dr. Leoną Kriaučeliūną, inž. Viktorą Naudžį, dr. Vladą Šimaitį, dr. Joną Valaitį, kurie pasikeisdami vadovavo suvažiavimo posėdžiams. Į sekretoriatą įėjo: adv. Aleksandras Domanskis, Ignas Andrašūnas ir Stasys Mankus.

Suvažiavimas taip pat patvirtino pasiūlytas komisijas:

Mandatų — Irena Blinstrubienė ir Petras Bucas. Rezoliucijų — inž. Viktoras Naudžius, Teodoras Blinstrubas, dr. Jonas Valaitis, dr. Vladas Šimaitis, Vytautas Jokūbaitis, Antanas Mažeika, Algimantas Pautienis.

Suvažiavimas susilaukė gausių sveikinimų: Gen. kons. J. Daužvardienė pasidžiaugė ALTO gajumu ir svarbumu. ALTO kelias tiesus, nenukrypsta nuo savo uždavinio. Kol Lietuva pavergta, ALTO veikla būtina ir reikminga. Reikė padėką už pastangas Lietuvos byloje, dėkojo už bendradarbiavimą su Lietuvos diplomatinės tarnybos žmonėmis. Dirbkime, kovokime. Lietuva vėl bus laisva!

Vytautas Jokūbaitis VLIKO vardu džiaugėsi gausia veikėjų, kovojančių dėl Lietuvos laisvės. Sveikino dr. K. Bobelį vardu. VLIKAS geris ALTO darbais: ačiū už finansinę ir moralinę pagalbą Lietuvos byloje.

Dr. W. Maesen sveikino čekų ir jų laikraščio "Denni Hlasatel" vardu. Priminė bendrą vergiją komunistų okupacijoje. Vieningai veikiame, nusikratysime bedieviško komunizmo jungio.

Dr. Jonas Valaitis, Lietuvių gydytojų dr. jos vardu sveikindamas, priminė daugelį gydyto-

jų, kurie buvo veiklus laisvės kovoje. Dabar gydytojų dr. jos yra apie 500 narių ir visuose laisvės kovos sąjūdžiuose jie yra vadovaujančiuose postuose. Skatino visiems vieningai veikti siekiant laisvės.

Dr. Vytautas P. Dargis kalbėjo (R) LB vardu. ALTO veikėjams linkėjo sveikatos ir sėkmės darbe, kad pasiektume Lietuvos nepriklausomybę.

Kazimieras Povilaitis, Liet. Darbo Federacijos vardu džiaugėsi ALTO vieninga veikla su VLIKO. Pridėjo auką 100 dol.

Kun. Adolfo Stašys įvertino ALTO, kaip vieną didžiųjų mūsų išeivijos organizacijų. ALTAS niekam kelio nepastojai ir nepastojos. Niekam nevalia griauti šio vieneto. Mūsų kelias tiesus, mes einame lietuviškos sąžinės nurodomu keliu. Pranešė, kad dr. K. Bobelis dalyvavo Luksemburge įvykusiame antikomunistiniame suvažiavime, kur iš 86 kraštų buvo 434 atstovai. Buvo priimta rezoliucija Lietuvos laisvės reikalui. Dr. K. Bobelis ir L. Grinius buvo išrinkti į strategijos, veiklos komisijas. Kun. Stašys perteikė atvežtą iš St. Peterburgo savo ir skyriaus auką — 700 dol.

Kun. Anas Trakis sveikino evangelikų tarybos ir BALFO vardu. Džiaugėsi, kad ALTAS yra pagimdęs BALFĄ, kuris visada brangina ALTO ir visada pasiliks ištikimas.

Eufrozina Mikužūtė SLA vardu linkėjo ALTUI savo veikloje pritraukti čia gimusių Amerikos lietuvių. Vaclovas Mažeika Amer. Liet. Tautinės S-gos vardu džiaugėsi ALTO darbais, linkėjo gerų santykių su visomis lietuviškomis organizacijomis: stipriai atstovauti Lietuvos reikalui Valstybės departamente.

Teodora Kuzienė sveikino Chicago moterų klubo, L. Prekybos rūmų vardu, pažymėdama, kad šios organizacijos priitaria ALTUI ir jį remia. Albertas Misiūnas Vilniaus krašto lietuvių vardu pažymėjo, kad jie jungiasi į bendrą kovą vadovaujant ALTUI, siekiant laisvės Lietuvai.

Inž. Gr. Lazauskas pranešė: ALTO valdyba stilo, kad suvažiavimas paskelbtų inž. A. Rudį garbės nariu, kam suvažiavimas atsistojimu ir plojimu pritarė.

Inž. Antanas Rudis nuostigiai padėjo. Pasmerkė tuos,

kurie talkina okupantams. Priminė uolią L. Šimučio veiklą. Pasakojo, kad lankusieji Sov. Sąjungą praneša, kaip ten gyvenčiai komunizmu nusivylę. Pasaulis kaskart ryškiau mato Maskvos despotizmą. Tęskite ALTO gražų darbą.

Raštu sveikino vyks. V. Brizgys, Lietuvos atstovas dr. St. Bačkis, Liet. gen. kons. V. Čekauskas, vicekonsulė M. Kraučūnienė, gen. kons. A. Šimutis, gen. kons. dr. J. Žmuidzinas, P. Liet. Bendr. pirm. V. Kamantas, LB Krašto vald. pirm. A. Butkus, Liet. Fondo vardu St. Baras, V. Naudžius (su auka 50 dol.), Kat. moterų sąjunga, Liet. vyčių c.v. pirm. L. Stukienė, Liet. krikšč. dem. s-ga, šaulių pirm. K. Milkovaitis, J. Laučka, prof. dr. J. Stukas, H. Banelis, V. Išganaitis, RLB Marquette Parko valdyba, A. Aleksis.

Patikrinus suvažiavime dalyvaujančius narius ir iš klausus mandatų komisijos pranešimo, paaiškėjo, kad suvažiavime dalyvavo 46 tarybos nariai, o su organizacijų atstovais ir svečiais iš viso 116.

Pirmininko pranešimas
Savo pranešime apžvelgdamas Amerikos Lietuvių Tarybos praeitį metų veiklą, pirm. dr. K. Sidlauskas painformavo apie pastangas Lietuvos reikalą priminti Madrido konferencijos dalyviams. Tam reikalui į Ispaniją buvo pasiūstas kun. J. Prunskis, kuris kontaktavo vakariečių delegacijas, įteikdamas ALTO memorandumą. Dr. K. Sidlauskas pažymėjo, kad laisvės byloje Madrido konferencija turėjo teigiamų bruožų. Toliau dr. K. Sidlauskas papasa-

kojo apie kontaktus su valdžios žmonėmis, advokatų firma, siekiant padėti vadinamų karo nusikaltėlių bylose. Tam reikalui VLIKAS, ALTAS ir Liet. Bendruomenė yra sudarę jungtinį Lietuvių Teisėms Ginti Komitetą ir suorganizavę tam tikslui fondą. Minėtieji veiksniai taipgi sėkmingai prisidėjo renkant lėšas būtinam Lietuvos pasiuntinybės rūmų remontui. Reikalinga 120,000 dol. suma surinkta su kaupu. ALTAS kreipėsi į JAV senatorius ir kongresmanus, kad būtų kongrese praves tas Vasario 16 d. minėjimas, kuris praėjo įspūdingai.

Europos parlamentui svarstant rezoliuciją Pabaltijo valstybių laisvės reikalui, ALTAS ir Strasburgą buvo pasiuntęs kun. J. Prunskį, kuris užmezgė glaudžius ryšius su rezoliuciją parlamente referavusiu Otto von Habsburgu, kontaktavo eilę kitų Europos parlamento narių, veikdamas drauge su Vliko pirmininku dr. K. Bobeliu ir kitais VLIKO delegatais. Europos parlamentas ir toliau pasiryžęs Pabaltijo valstybių klausimą kelti tarptautinėje plotnėje.

ALTAS veikė per Jungtinį Pabaltiečių Komitetą Washingtone, palaikė ryšius su kitų pavergtų tautų atstovais, užmezgė ryšius su antikomunistinių Amerikos rusų kongresu, darė pastangas, kad Vatikanas išleistų šv. Kazimiero pašto ženklą, o JAV paštą — Dariaus-Girėno pašto ženklą; talkino Jungtiniams Pabaltiečių Komitetui ruošiant Washingtono 60 m. sukaktį nuo Pabaltijo valstybių pripažinimo de jure, padėjo kongresmanui B.A. Gilman rinkti dokumentaciją apie

(nukelta į 3 psl.)

GINAMOS LIETUVIŲ TEISĖS

Lietuvių Teisėms Ginti komiteto posėdis

Lietuvių Teisėms Ginti komiteto posėdyje, įvykusiame lapkričio 5 Chicagoje, dalyvavo ALTO atstovai dr. V. Šimaitis ir G. J. Lazauskas, JAV LB atstovai dr. Viktoras Stankus (pirm.) ir Danguolė Valentinaite, VLIKO atstovai Vyt. Jokūbaitis ir Algis Regis. Apžvelgti organizaciniai reikalai.

Tą pačią dieną įvyko ir Lietuvių Teisėms Ginti Fondo tarybos (direktorių) posėdis. Pasitraukęs prof. dr. Jonui Račkauskui iš LTC Fondo valdybos, LTC Fondo Valdybos pirmininku išrinktas Algis Modestas ir valdybos nariu priimtas Modestas Jakaitis.

Prof. dr. J. Račkauskas ir toliau vadovauja svarbiam centralizuotam vienietui — tyrimų centrui, kur telkiama visa reikalinga informacija, dokumentinė, istorinė medžiaga ir kt. Į LTC komitetą bei į šį informacijos teikimo centrą gali kiekvienas apkaltintas krepšis pagalbos bei gauti reikalingų gynimų žinių.

Rezoliucija LTC Fondo reikalui

Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas, įvykęs spalio 22 d. Chicagoje, vieningai priėmė rezoliuciją, kuria pritariama VLIKO, ALTO ir JAV LB sutarimui, įsteigiant LIETUVIŲ TEISEMS GINTI komitetą, ir kviečia visą Amerikos lietuvių visuomenę paremti to komiteto įkurto Fondo vąjį lėšoms telkti.

Juozas Kungis padėkos laiškas LTC komitetui

Juozas Kungys, kuris buvo apkaltintas (New Jersey valst.) ir sėkmingai advokatų pagalba apsigynė, Lietuvių Teisėms Ginti komiteto pirmininkui dr. V. Stankui atsiuntė laišką, kur dėkojama LTC komitetui už suteiktą piniginę pagalbą. Tačiau ši pagalba (\$1,500 pagal komiteto ribotus išteklius) yra gana kukli palyginus su jo skola advokatams, viršijančia poros šimtų tūkstančių ribą, jog ir savo namą teko įkeisti.

J. Kungys laišką baigia šiais žodžiais: "Betgi tikėdamiesi Visagallo gallesingumu ir Jūsų pagalba, galvojame ir manome kaip nors išsikapstyti."

Spalio 23 New York buvo Marstono bėgimas, kuriame dalyvavo keliolika tūkstančių bėgikų iš viso pasaulio. Dalyvavo ir keli lietuviai. Iš k. Antanas Vasiliauskas, Petras Vainius — abu iš New Yorko; Dainius Lukoševičius iš Montrelio. Tvirtas Rimo Čigėlikos ir Edvardo Bariaus. Nuotr. Jono Vainiaus

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

(atkelta iš 2 psl.)

Sovietų Sąjungos vykdomus tarptautines pašto sutartis lauzymus, neatiduodant laisvų ir stumtinų.

ALTO sekretorius inž. Grožvydas Lazauskas pranešė, kad valdyba turėjo 6 posėdžius, buvo įvairių komisijų posėdžių bei pasitarimų. ALTO sekretoriatas ne tik vykdo nutarimus, bet palaiko ryšius su visuomene ir teikia informacijas. Sekretoriui teko dalyvauti įvairiose komisijose. Dėkojo reikalų vedėjai I. Blinstrubienei, informacijos vedėjui kun. J. Prunskui.

Informacija ir išdėdas

Apie ALTO informaciją pranešė kun. J. Prunskis. Papasakojo apie atsiekimus Madrido konferencijoje ir Europos parlamente. Apie tuos du tarptautinius įvykius informuodamas lietuvių spaudą, jis parašė 23 straipsnius ir dar pora jo straipsnių buvo "Chicago Tribune". Nuo paskutinio ALTO suvažiavimo buvo išleista 14 biuletenių lietuvių kalba ir 4 anglų kalba. Iš viso ALTO informacija jau yra išleidusi 273 biuletenius. Užmegzti ryšiai su lietuviais, dirbančiais amerikiečių spaudoje ir radijuje, išspausdinti interviu su eile pirminkų tų organizacijų, kurios sudaro Amer. Liet. Tarybą. Išleista ketvirta laida "Lithuania". Šio leidinio jau išėjo 90,000. Su JAV Liet. Bendruomenės pirm. dr. A. Butkum pakartotinai nuvykę į Kirkland teisių firmą aptarė, kaip geriau ginti lietuvius, kaltinamus dėl nacių karo nusikaltimų. Palaikė ryšius su latvių, estų, ukrainiečių ir kitų pavergtų tautų atstovais.

Iždininkas Mykolas Pranevičius pranešė, kad nuo 1982 m. spalio 1 d. iki 1983 m. rugsėjo 30 d. ALTAS turėjo 69,549 dol. pajamų, 67,926 dol. išlaidų. ALTAS Jungtiniame Pabaltiečių Komitetei paskyrė 9,945 dol., ginti lietuviams kaltinamiems dėl nacių nusikaltimų Lietuvoje — 4,000 dol., ALTO kasoje yra 52,624 dol. ALTAS iš skyrių gavo aukų 42,761 dol., per Liet. Bendruomenę atėjo 2,615 dol., iš pavienių asmenų gautą 4,406 dol.

ALTO atstovas Washington

Amerikos Lietuvių Tarybos atstovas Washington dr. Jonas Genys painformavo, kad energingą veiklą yra išvystę Jungtinis Pabaltiečių Komitetas. Siemet šio komiteto prezidentas yra dr. K. Sidlauskas, p-kas dr. J. Genys. Buvo prašoma skirti daugiau lėšų Amer. Balsui ir Laisvės radijui. Uoliai buvo telkiami kongresmanai į Ad Hoc komitetą. Dėta daug pastangų, kad būtų pravešta Baltijos laisvės rezoliucija. Rezoliucija pravešta darbuojantis ir kitoms veiksmams. Buvo suorganizuotos demonstracijos dėl pabaltiečių laisvės. Komiteto internai (jų tarpe ir lietuvaitė Rima Šilėnaitė) pravedė studiją apie rusifikaciją Pabaltijy.

Sen. Percy įtaką praveistas nuostatas, kad transliacijose į Pabaltijį būtų prisilaikoma faktas, jog tų kraštų įjungimas nepripažįstamas.

Dr. J. Geniui teko dirbti JAV etninių grupių konferencijoje, kur jis yra garbės pirm. ir užsienio reikalų kom. pirmininkas, dr. K. Sidlauskas — teisių komiteto pirmininkas.

Rytų Europos konfederacija kas mėnesį daro susirinkimus, kur Lietuvos reikalams gaunama paramos ir iš kitų pavergtų tautų.

Dėka visų tų organizacijų veiklos Washingtone labai daug kas pasiekė į gerąją pusę. Mūsų atstovybė Washingtone turi lėšų išlaikyti ir turi užtikrintą tęstinumą.

Pranešimai priimti

Išdo globėjų pranešimą atliko dr. A. Budreckis, pažymėdamas, kad kasos-knygos tvar-

komos pavyzdiniai. ALTO nekilnojamo turto vertė 52,773 dol. Inkasuoti pinigai gerai tvarkomi. Išdo globėjų komisiją sudarė A. Sukauskas, inž. E. Bartkus (vietoj V. Abraščio) ir dr. A. Budreckis (vietoj A. Chapliko). Dėl pranešimų kalbėjo P. Šilas, kun. A. Stašys, dr. V. Dargis, M. Gudelis, inž. A. Rudis, kun. J. Prunskis, V. Kazemkaišis, dr. A. Budreckis, inž. Gr. Lazauskas, E. Mikuziūtė, J. Grauzinis, J. Talandis, A. Marma, V. Naudžius, T. Blinstrubas, A. Mažeika, Z. Juskevičienė, K. Sidlauskas.

Bendru suvažiavimo nutarimu valdybos, dr. J. Genio, iždininko ir išdo globėjų pranešimai priimti.

Skyrių pranešimai

Chicago Lietuvos Tarybos veiklos pranešime K. Oksas papasakojo apie Vasario 16 minėjimą, bausių birželio trėmimų minėjimą, dalyvavimą demonstracijose, Dariaus - Girėno minėjime. Darbas vyksta sutartinai.

Cicero ALTO veiklą aptarė inž. St. Dubauskas. Vasario 16 d. proga buvo išrūpinę jų miesto vadovybė proklamaciją. Paminėti birželio trėmimai. Minėjimuose organizuotai dalyvavo šauliai. OSI bylų proga parašyti raštai kongresmanams. Rezoliucijos siūstos ir kitataučių spaudai. Pageidavo daugiau įtraukti jaunimo į ALTO veiklą.

A. Sukauskas aptarė Detroito organizacijų centro-ALTO veiklą. Centras sudarytas iš 17 organizacijų. Iš Vasario 16 d. aukų ALTO centrui pasiūsta per 3,000, o dabar įteikė 1,441 dol. Bendraujama su pavergtomis tautomis, ruošiant demonstracijas, bendrus trėmimų minėjimus. Siemet organizacijų centras sulaukia 40 m. veiklos sukakties.

Apie Hot Springs ALTO veiklą papasakojo A. Bertulis. Sąrašuose 51 narys, senimas. Vietoje nėra meninių pajėgų, o iš toliau iškviesti sunku. Pajėgime suruošti Vasario 16 ir birželinių trėmimų minėjimus. Surengtas koncertas sutraukė daug dalyvių, net kitataučių. Vasario 16 d. aukos visos persiunčiamos centrui, išvykos į gamtą atneša pajamų.

Bostono ALTO pirm. A. Chapliko pranešimą perskaitė A. Budreckis. Palaikomi ryšiai su kitomis pavergtomis tautomis, išgauta gubernatoriaus ir burmistro proklamacijos. Iškeliamą vėliava miesto rotušės aikštėje. Miesto laikraščiai skelbia skyriaus partipinamas informacijas. Atvežė ALTO auką 900 dol., nuo Sandaros 625 dol., o A. Chapliko čekį 150 dol.

V. Jokūbaitis perskaitė pirm. Alg. Pautienio pranešimą apie ALTO veiklą Clevelande. Vasario 16 d. gautos penkos proklamacijos, Vasario 16 minėjimo rezoliucijos atspausdintos Congressional Record. Sukliudytos komunistų pastangos traukti jaunimą. Surengtas pabaltiečių pobūvis. Skyrius labai gyvas.

Lake apskr., Ind., ALTO veiklą aptarė Albertas Vinikas. Įsigyta nauja vėliava. Vasario 16 d. gauti 1,200 dol., su valdybos priedu persiūsta centrui. Stengiamasi tirti savo apylinkės lietuvių istoriją.

Ant Mažeika iš Los Angeles sveikinimo suvažiavimą. Nepalūžti kovoję dėl Lietuvos laisvės! ALTAS tvirtai laiko savo pozicijas Los Angeles. Skyriaus valdyba suruošė VLIKO seimą su gausiais dalyviais. Suaukojo 5,000 dol. VLIKUI. Vasario 16 ALTUI gauta aukų per 3,000 dol. Pasiuntinys rūmų remontui pasiūsta apie 7,000 dol. Jungiamasi į gynimą lietuvių, traukiamų į teismą dėl nacių nusikaltimų.

Iš New Yorko atvykus Br. Spudienė papasakojo, kad šalia minėjimų, einama į amerikiečių spaudą. Įteikė čekį 800 dol. Kun. A. Stašys pasidžiaugė,

Linksmų ir laimingų švenčių!

Okupuotoj Lietuvoj fotografiniu būdu pagamintas sveikinimų atvirukas, paspalvintas ranka

kad iš jų skyriaus centrui įteikta 3,500 dol. Tarp organizacijų santykiai skaidrėja. Lietuvių teisėms ginti ALTAS surinko 2,000 dol.

Pov. Dargis papasakojo, kad Pittsburghe veikimą perėmė ketvirtos generacijos lietuviai, giliūs patriotai. Jie per dvi dienas surinko 6,000 dol. ir patys nuvežė į Lietuvos Pasiuntinybę Washingtone rūmų remontams.

V. Kazemkaišis supažindino su nauju Racino ALTO pirm. mok. Liudu Kuliavu, kuris papasakojo, kad skyrius suruošė Vasario 16 ir birželio minėjimus, aukų gauta ir centrui nusiūsta 1,500 dol.

Rockfordo ALTO vardu sveikino Stasys Surantas. Jiems problema, kaip išsilaikyti kolonijai, kai tiek maža lietuvių. Visos organizacijos veikia, bet dėka 5-6 žmonių. Trynimosi nėra. Aukos siunčiamos tik ALTUI. Paremia iš Chicago atvykę šauliai. Per Vasario 16 d. surinkta per 2,000 dol. Atstovybės rūmams surinkta per 500 dol.

Miami skyriaus pirm. P. Šilas papasakojo, kad Vasario 15 d. proga ALTUI teko 1,700 dol. auka. Daugumą parengimų ruošia Liet. klubas. ALTO vadovybė energingai veikia laisvų rašymų. Iš centro laukia laisvų formų.

Klausimai ir sumanymai

Suvažiavimas nusprendė rengti Amerikos Lietuvių Kongresą 1984 m. Nutarta, kad pagal kalbininkų sprendimą Amerikos Lietuvių Tarybą sutrumpintai reikia vadinti ALTAS, ne ALTA. J. Talandis skatino užmegzti artimesnius ryšius su JAV įtakingais politikais, ragino tam reikalui skirti daugiau lėšų. P. Šilas priminė reikalą siekti suartėti su konservatyviomis organizacijomis, kurios mums palankesnės už liberalus.

Rezoliucija

Rezoliucijų komisijos pirm. inž. V. Naudžius pasiūlė, suvažiavimas priėmė rezoliucijas: sveikinami lietuviai pavergtose tėvynėje, kovoję dėl laisvės; reikiama padėka ALTO pirm. ir valdybai už veiklą; padėka visuomenei, rūmus ALTO darbų; skatinama ALTO valdyba ir skyriai dar intensyviau tęsti Lietuvos laisvinimo darbą; užgiriamas VLIKO, ALTO ir LB sutarimas sudaryti Lietuvių teisėms ginti komitetą ir skatinama paremti lėšomis jo veikimą; reikiama pasitenkinimas VLIKO bendradarbiavimu su ALTUI,

vertinamas VLIKO pirm. dr. K. Bobelio įnašas; sveikinamas prez. Reaganas ir užgiriama jo kova prieš komunistų imperalizmą; reikiama padėka sen. Percy už pastangas praplėsti amerikiečių radijo pranešimus į Lietuvą.

Uždujimas

VLIKO vicep. V. Jokūbaitis priminė, kad sueina 40 VLIKO veiklos metų. Kvietė dalyvauti jubiliejiniame VLIKO seime Detroito.

Užbaigiant dr. K. Sidlauskas pasidžiaugė, kad suvažiavime gausiau dalyvauja jauni veidai. Tegu žino okupuotos tėvynės žmonės, kad laisvės kovoje jėgų nepritrūks.

Suvažiavimas baigtas Lietuvos himnu.

Pov. Dargiui pagerbti banketas

Pasibaigus ALTO suvažiavimui, įvyko toje pat salėje Povilo Dargio jubilato (50 metų radijo veikloje) ir ALTO vicepirmininko, pagerbimo banketas. Jį pradėjo ALTO gen. sekretorius inž. Gr. Lazauskas, pasveikindamas jubilatą ir pakviestas programai vadovauti jauniausių ALTO valdybos narę R. Tričytę. Invokaciją sukalbėjo kun. J. Prunskis.

Dr. K. Sidlauskas perskaitė prez. Reagano telegramą, sveikinant suvažiavimą.

Inž. Gr. Lazauskas perskaitė raštu gautus sveikinimus: Vaidų, SLA 365 kp., SLA 6 to apskričio, telefonu sveikino Bostono radijo programos vedėjas Minkai, SLA pareigūnų.

Sveikinimo kalbas pasakė VLIKO vardu Vyt. Jokūbaitis, Lietuvos vyčių vardu dr. L. Kriaučeliūnas, masonų vardu V. Uznyis, (R) LB—dr. V. Dargis (prisegė JAV sukakties ženklą), Tautinės S-gos vardu T. Blinstrubas, SLA—K. Mačiukas ir E. Mikuziūtė (iteikė lietuvišką kopyltelę). Dr. K. Sidlauskas pasidžiaugė, kad P. Dargis ir ponis yra dviejų pasaulių žmonės. Juos gerbia lietuviai ir amerikiečiai.

Kalbėtojai pabrėžė, kad P. Dargis išsiskiria savo veikla, tolerancija, pakanta, meile lietuvių tautai. Jis vadovauja didžiausiai lietuvių organizacijai. P. Dargis pirmininkavo komisijai, kuri sušaukė Pittsburghe pirmą ALTO organizuotą Amer. lietuvių kongresą.

I. Blinstrubienė perskaitė ALTO sveikinimą, įteikė dova-

POGRINDŽIO "LIETUVOS ATEITIS" PASIEKĖ LAISVUOSIUS VAKARUS

Vakarų pasiekė pagrindinio periodinio jaunimo leidinio Lietuvos Ateitis šeštasis numeris, pasirodęs 1983. Vedamajame straipsnyje taip nusakoma "idealaus šių dienų jaunuolio" pėsaulėjauta: "Jaučiu, kad kaip medžio vaisiaus pumpuras esu glaudžiai surištas su savo tautos dešimtmečių, šimtpečių ir tūkstantmečių praeitimi, istorija, ir tik jos dėka galėsiu išsiskleisti į vaisius vedantį žiedą. Į mane paveldėjimu, kaip medžio šakomis, iš amžių glūdomos atiteka kilnus lietuviško charakterio būdas, aukšta moralė... Jaučiu, kad privalau išsikimti tarmuti tėvynei, nes mano gyslomis srūvena Algirdo, Kęstučio, Vytauto Didžiojo kraujas. Aš negaliu užmerktomis akimis praėiti pro pokario metais gatvėse išmėtytus išniekintus mano tautiečių lavonus... AŠ PRIVALAU AU-KOTIS: TARNAUTI SAVO TĖVYNEI!"

Siame numeryje rašoma apie patriotinio — religinio jaunimo veiklą. Pvz., parapijoje N. jaunimas "šefuoja" tremtyje esančius kalinius, ruošia scenarijus, vai-

dinimus įvairiomis progomis, kartu švenčia gimtadienius, kolektyviai išleidžia karius". Savo laisvę Lietuvos jaunimui, tremtinys Julius Sasnauskas tvirtina, jog "mūsų epocha ne mažiau didinga ir herojiška už praėjusią", ir ragina atmesti dar gają "nepotimo prieš vėją" teoriją; "priešų išpuoliai", rašo jis, "tik patvirtina gyvastingumą tų idėjų, už kurias apsisprendėme". Vasario 16-tosios tema parašytame straipsnyje "Lietuva — Mano Tėvyne" sakoma: "Bejėgiai ginklai ir kalėjimai prieš laisvės ilgesį!" 1980 vėžiū miręs kun. Virgilijus Jaugelis, persekiotas ir kalintas už savilaidos platinimą ir religijos bei tautos gynimą, minimas straipsnyje "Atgimstančios Lietuvos Žiburyrys". Spausdinama ištrauka iš 1943 išleisto B. Daunoro knygos Čekisto naujose, kurios aprašomi įvykiai "primena šiaudieninius saugumiečių darbo metodus". Rašoma, kaip lietuvių jaunimas drąsiai ir atvirai solidarizavosi su nuteistuojungiu A. Svarinsku ir suimtuojungiu kun. S. Tamkevičiumi. (Elta)

PREMIJOS ATGARSIAI

Lenkijos komunistinė spauda tik keliomis eilutėmis pranešė žinią apie Nobelio Taikos premijos suteikimą panaikintosios nepriklausomos lenkų profesinės sąjungos lyderiui Walensai. Oficialioji lenkų žinių agentūra premijos suteikimą Walensai vertina kaip neleistiną įsikišimą į Lenkijos vidaus reikalus, o premijos skyrimo norvegų komitetą aptaria kaip Vakarų sąmokslininkų įrankį prieš Lenkiją ir socializmą.

Diametraliai priešingi yra Vakarų pasaulio atsiliepiamai apie Walensai paskirtą Taikos premiją. Vakarų spauda, išskyrus komunistinius laikraščius, įvairių politinių kryptų profsąjungininkai, politiniai veikėjai, kultūrininkai, labai teigiamai vertina premijos paskyrimą Walensai už pastangas taikingomis priemonėmis ir dialogo kegių nepritrūks.

Suvažiavimas baigtas Lietuvos himnu.

na — menišką lietuvišką lėkštę, sukurtą dail. P. Vėbros.

Valio šauksmu sutiktas jubilatas P. Dargis padėjo už parodytą pagarbą. Pasidžiaugė, kad ALTAS įvairias grupes išvedė iš tuščių savitarpio grumtynių, suvesdamas į bendrą darbą dėl Lietuvos laisvės. Lietuvių grupės, partijų spalvas palikę savo būstinėse, būsė prie lietuviškos trispalvės. Visi jie per vienas duris. Prieš 40 m. ALTO sušauktas kongresas lietuvius sujungė laisvės kovai, sudarant progą ir amerikiečių tarpe iškelti Lietuvos reikalą. ALTO atsilankymas pas prez. Roosevelta atnešė rezultatą nepripažinti Lietuvos inkorporavimo. Audiencijoje pas Trumaną išgautas užtikrinimas, kad pabėgėliai lietuviai nebus atiduoti rusams. Didelis ALTO laimėjimas buvo Kersteno komiteto tyrimai Lietuvos okupacijos. Tarpininkaujant ALTUI, buvo įvestos Amerikos Balso transliacijos į Lietuvą.

Baigė L. Šimučio žodžiais: Amerikos lietuviai, apsijungę į Amerikos Lietuvių Tarybą, nepadės kovos ginklo, kol Lietuva nebus laisva.

Inž. Lazauskas pranešė, kad telefonu iš Floridos perteikė sveikinimą VLIKO pirm. dr. K. Bobelis.

Vadovaujant sol. A. Brazui, visi jubilatui sugiedojo ilgiausių metų.

Grojanč Gintaro orkestrui, svečiai mielai pasiliko.

ALT INFORMACIJA

lyje vedamą kovą už darbininkų teisių apsaugojimą, tuo būdu patarnaujant ir taikos reikalui, nes tikroji taika yra neįmanoma, jei yra pažeidžiamos ar slopinamos žmogaus, taigi ir darbininkų teisės.

LIETUVIAI PASAULYJE

— Lietuvos pasiuntinybę Washington vasaros metu ryšius su PLB seimu ir jaunimo kongresu aplankė keli šimtai asmenų: vieni grupėmis, kiti pavieniai. Pažymėtini Australijos lietuvių sportininkai, Australijos, Brazilijos, Prancūzijos, Vokietijos, Kanados LB atstovai ir kiti.

— Šeštasis pasaulio lietuvių jaunimo kongresas vyks Australijoje. Taip vieningai nubalsavo penktojo jaunimo kongreso atstovai studijų dienoje, vykusiose Trento universitete.

— Adelaidės lietuvių gražiai paminėjo "Aušros" 100 metų sukaktį Lietuvių Bendruomenės apylinkės rūpėščiu. Meninę programą dalį atliko vietinės pajėgos ir "Lituania" choras, vedamas muz. G. Vasiliauskienės. Apie "Aušrą" kalbėjo V. Vosylius ir Pr. Pusdešris.

Arėjas Vitkauskas

LIETUVIŠKOS KŪČIOS

"Sėskis, motina, prie stalo, — Jau viską ant jo sudėjai, Pasiūninkui darykim galą — Ryt Kalėdos bus atėjėl. . ."

Sėdi bernas, piemenukas, Sėdi merga pasamdyta, — Ir visiems gardus kšsnukas Šeimnininkės padaryta.

Kūčios — diena iškilminga Pas lietuvišką artoją, — Jo širdis, gera, teisinga, Pasirodo viešumoje.

Ir, po iškilmių minutes, Vis imasi ragauti Kas padėta, ir plotkūtės Po kšneį tenka gauti.

Ten, Betliejui, senas laikas, Gimė kūdikis tą naktį — Ir dabar, ar sen, ar vaikas, Turi jėms visiems pakakti — Ką jo suteikė riekučios . . . Tokios tai lietuvių Kūčios!

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA INFORMUOJA

ALTO raštas prez. Reaganui Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas dr. K. Šidlauskas pasiuntė prezidentui Reaganui padėkos raštą už atsiaustą sveikinimo telegramą ALTO suvažiavimui. Drauge perdavė tekstą suvažiavimo rezoliucijos, kuria sveikinamas prezidentas už aiškų pasisakymą nepripažinti Lietuvos okupacijos ir už paramą laisvojo pasaulio akcijos prieš sovietinę diktatūrą. Pirm. dr. K. Šidlauskas pareiškė užuojautą dėl taip žiauriai išduotų JAV karių Libane ir pažymėjo, kad ALTAS remia prezidento pastangas prieš Sovietų imperializmą. Ryšium su pastangomis ginti demokratiją Grenados saloje, ALTO pirmininkas prezidentui pasiuntė telegramą, paremdamas reikalą ginti žmonių teises ir laisvę.

Sen. Percy stiprina Laisvės radijo veiklą

Sen. Charles Percy (resp., IL) senate pasiūlė pakeisti Laisvės radijo (Radio Liberty) nuostatus ta prasme, kad lietuvių, latvių, estų transliacijos būtų apjungtos į atskirą Pabaltiečių padalinį ir kad jų turinį ryškiau atsispindėtų JAV politika nepažinti šių valstybių inkorporacijos. Tada šios transliacijos labiau atitiktų pabaltiečių reikalus, būtų daugiau nepriklausomos ir būtų įtakingesnės.

Dokumentai prieš Sovietus

JAV kongresmanas Benjamin A. Gilman, kuris labai susirūpinęs paveikti, kad Sovietų Sąjunga nelaužytų pašto susisiekimo sutarties, atsiliepdamas į Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininko dr. K. Šidlausko raštą, pranešė, kad jis jau turi daugiau kaip 1600 dokumentų iš dvylikos kraštų, rodančių, kaip blogėja Sovietų pastų tarnyba — neperduodant laišku ir siuntinių. Spalio 4 d. Washingtone tuo reikalu buvo apklausinėjami. Liudiję įvairių etninių grupių vadai, jų tarpe ir buvęs Sovietų kalnys. Išskelti Sovietų Sąjungos vykdomi pašto susisiekimo sutarties laužymai.

Nauji pabaltiečių gynėjai

JAV kongrese veikia specialus komitetas — Ad Hoc Congressional Committee on the Baltic States and Ukraine, kuris ypatingai rūpinasi Pabaltijo valstybių laisvės reikalais. Paskutiniu metu jį įsijungė kongresmanai G. Ackerman (dem., N.Y.), W. Broomfield (resp., MI), E. Markey (dem., MA), H. Nowak (dem., N.Y.), Cl. Pepper (dem., FL), M. Rinaldo (resp., NJ), J. Scheuer (dem., NY), L. Stokes (dem., OH), G. Wortley (resp., N.Y.). Lietuviai, turintieji ryšių su kongreso nariais, galėtų paskatinti daugiau kongresmanų jungtis į šį komitetą. Jau 84 kongresmanai ir 2 senatoriai yra šio komiteto nariai.

Vyčių sukaktyje

Lietuvos vyčiai Chicagoje savo namuose spalio 9 d. surošė savo organizacijos 70 m. sukakties minėjimą. Amerikos Lietuvių Tarybos vardu vyčius pasveikino inž. Gr. Lazauskas. Minėjime dalyvavo ir ALTO valdybos narys izdininkas M. Pranevičius. ALTO vicepirmininkas dr. L. Kriaučiūnas daug pasidarbo ruošiant Tumo-Vaižgantos mirties 50 sukakties minėjimą Chicagoje.

Boikotuoja Sovietų laivus

Sovietų prekybos laivus Novomirogorod, kuriam dėl uostų darbininkų priešiško nepavyko savo prekių iškrauti keletoje JAV uostų, buvo pasirušęs spalio 14 d. atplaukti į Baltimorę ir čia prekes iškrauti. Apie tai patyręs Jungtinis Pabaltiečių Amerikiečių komitetas susisiekė su Baltimorės uosto darbininkų unijos vadovybe, painformavo apie to sovietinio laivo ryžtą vykti į Baltimorės uostą ir jau pradėjo organi-

zuoti demonstracijas. Longshoremen unija pareiškė, kad ji atsisako iškrauti prekes, kurias gamina darbo vergų stovyklose. Maskvos laivas nebegalėjo ir Baltimorėje savo prekių iškrauti. Šiuo metu, pavaduodamas dr. K. Šidlauską, Pabaltiečių komitetui pirmininkauja dr. J. Genys.

Lietuvaitė JAV ambasadoje Paryžiuje

Lietuvaitė Liza Tender yra JAV ambasados Paryžiuje antroji sekretorė. Ji buvo prieš tai JAV konsulate Lyone. Paryžiuje perkelta iš JAV konsulato vizų skyriaus į ambasadoriaus kabinetą kaip speciali padėjėja ir to skyriaus šefė.

Žydai skelbia apie lietuvių pagalbą

Izraely lankėsis inž. Algirdas Mošinskis atsiuntė Amerikos Lietuvių Tarybos informacijos direktoriui pranešimą, kad ten įvairiuose žydų leidiniuose ir ten saugomuose dokumentuose yra gausiai medžiagos, kaip lietuvių gelbėjo žydus. Jis kelia mintį, kad tą medžiagą reikėtų surinkti ir paskelbti. Paties inž. Mošinskio žmona buvo specialiai Izraelyje pagerbta už žydų gelbėjimą.

Tautinės grupės prezidentūroje

Baltuosiuose Rūmuose spalio 31 d. įvyko pranešimas etninių grupių vadovams ryšium su Grenados įvykiais. Atstovaudamas Amerikos Lietuvių Tarybai, ten buvo nuskrėdęs vicepirmininkas Jonas Talandis. Džiaugiasi, kad į pranešimą buvo susirinkusių apie 100 atstovų, kuriuos sutiko lietuvis Linas Kojelis, prezidentūros ryšių direktoriaus asistentas. Pranešimus padarė viceprezidentas G. Bush, JAV saugumo tarybos atstovas ir specialus prezidento asistentas Lotynų Amerikos reikalams C. Menges, Valstybės departamento atstovas P. Romero. Jie išryškino, kad JAV karių akcija Grenadoje buvo reikalinga, stiekiant apginti ten esančius amerikiečius, ypač gausius studentus. Grenadoje buvo rasti ginklų sandėliai, statomas karinis aerodromas, gausiai Kubos dalinių rodančių, kad Grenada komunistų buvo planuojama panaudoti tolimesnėms agresijoms.

Tame pranešime prezidentūroje dalyvavo dr. J. Genys, keli Jungtinio Pabaltiečių komiteto nariai bei LB atstovai.

OLANDŲ PROFESORIUS RAŠO KNYGĄ APIE PABALTIJĄ

Gegužės-birželio mėnesį Amerikoje lankėsi dr. Martin van den Heuvel, Amsterdamo universiteto Rytų Europos Instituto vyresnysis mokslinis bendradarbis ir konsultantas Pabaltijo klausimais Hagos Tarptautinių santykių institute. Jis matėsi su Vliko pirmininku dr. K. Bobeliu, dr. V. Vardžiu ir kitais lietuvių, latvių ir estų veikėjais bei intelektualais. Eltos korespondentui dr. van den Heuvel papasakojo apie savo darbus ir planus. Jo viešnagėn Amerikoje pagrindinis tikslas buvo susipažinti su šaltiniais apie Pabaltijį Amerikos bibliotekose. Čia sukaupia medžiaga, kalbėjo jis, padės jam parašyti užsimotą knygą olandų kalba apie Pabaltijį. Ji prasidės su tautinio atgimimo laikotarpiu (19 šimtmečiu) ir baigsis pabaltiečių teisių veikėjų areštais šį pavasarį.

Kas pažadino van den Heuvelo susidomėjimą Pabaltijo kraštais? Kaip Sovietų Sąjungos tyrinėtojas, jis turėjo susitelkti į kurią nors sritį; jam, kaip olandui, Pabaltijis pasirodė ypač įdomus ir artimas. Su Olandija juos sieja istorija, seni prekybiniai ryšiai. Ir Pabaltijis ir Olandija — maži kraštai — gyvena žiauriai svetimas okupacijos: jų valstybinė egzistencija priklausė ir tebeprisklaido nuo santykių tarp didžiųjų valstybių, nuo politinės pusiausvyros Europoje. Giliau Pabaltijo problema studijuoti jį paskatino ir Isako Kaplano emigracija iš Lietuvos į Olandiją. Prieš septynerius metus atsirado žmogus,

kuris galėjo versti dokumentus iš Lietuvių olandų kalbą, rašyti apie Lietuvą olandų spaudoje, padėti Rytų Europos institutui gilinti Pabaltijo studijas.

Van den Heuvel pasakojo, kad Olandijoje ilgą laiką buvo ne daug kalbama apie Rytų Europą, įskaitant Pabaltijį, — apstu knygų apie Etiopiją ir Angolą, Kubą bei Vietnamą, bet beveik nieko apie Lietuvą, Latviją ir Estiją. Daugelis olandų intelektualų ir žurnalistų karštai rėmė laisvę ir tautų apsisprendimą vadinamojo Trečiojo pasaulio kraštuose, bet neminėjo Rytų Europos. Su tuo Van den Heuvel negalėjo sutikti. Anot jo,

EUROPĖJINIO SAJŪDŽIO FEDERALINĖJ TARYBOJ

Inž. A. Venskus, Europėjinio Sajūdžio Lietuvių Komiteto gener. sekretorius, rugsėjo 30 dalyvavo šio Sajūdžio Federalinės Tarybos posėdžiuose, Briuselyje.

Šių posėdžių metu, tarp kitų dienotvarkės punktų, svarstyti Europos kongreso, kuris įvyks 1984 kovo 22-24 Briuselyje, klausimai ir programa. Taip pat buvo keliami naujų Europos Parlamento rinkimų, įvykstančių 1984 birželio mėn., klausimai, kuriuose V. Europos kraštų piliečiai skatinami kuo gausiausiai dalyvauti.

Europėjinio Sajūdžio reikšmė yra didelė, nes jis daug prisideda prie V. Europos apjungimo

olandai turėtų suprasti, kad jų pačių laisvė ir nepriklausomybė nėra koks istorinis ar geografinis dėsnis, bet paprasčiausiai laimės dalykas. Ir olandai galėjo ir tebegali atsiderinti Pabaltijo kraštuose, olandai sustiprinti ir savo pačių nepriklausomybę.

Olandų istorikas sutiko, kad šiuo metu Europoje, o ypač žiaurės Vakarų kraštuose, gyvėja susidomėjimas Pabaltijo kraštais. Šalia Olandijos, jis paminėjo ir Švedijos pavyzdį. Jo manymu, švedai ilgą laiką nudavė, kad Pabaltijo tautos neegzistuoja, nes jie manė, kad tokia "užmergtų akių" politika suteiks jiems daugiau saugumo. Dabar jie pradeda suprasti klydę ir pradeda daugiau kalbėti apie Pabaltijį. (Elta)

mo idėjos suformavimo įvairiuose kraštuose, kas yra labai aktualu ir šiuo metu.

Prie Europėjinio Sajūdžio priklauso 24 Europos kraštai ir 16-ka tarptautinių organizacijų. Europos Sajūdžio Lietuvių Komitetas yra įsijungęs į šios svarbios tarptautinės organizacijos veiklą nuo pat jos įsikurimo pradžios — 1947 metų. (Elta)

LIETUVIAI PASAULYJE

— Chicagos miesto burmistras H. Washington surošė priėmimą Chicagos konsularinio korpuso nariam. Miesto rotušės oficialiame priėmimų kambary burmistras ir jo kabineto nariai priėmė svečius. Priėmimo dalyvavo Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė ir vicekonsulė M. Kriaučiūnienė. Priėmimo protokolinę tvarką prižiūrėjo burmistro įstaigos protokolo šefė Rozalija Locaitė-Clark.

— Dr. Brutei M. F. Galdikaitėi, vadovaujančiai orangu-tangų tyrinėjimo ir apsaugos projektui Tanjung Puting draustinyje, Borneo saloj, Indonezijoje, paskirta Guggenheim stipendija ateinančioms metams. Dr. Galdikaitė yra "adjunct associate" profesorė antropologijos fakultete, University of New Mexico. Projektas, kurio

— Edmundas ir Rūta Kulikauskai, La Palma, Calif., paaukojo Lituanistikos katedrai 1000 dol. iš darbovietės gavo dar kiti tikstantį priedo.

Vliko pirmininkas dr. K. Bobelis (kalba prie pulsto) Pasaulio Antikomunistinės Lygos suvažiavime Luksemburge rugsėjo 21.

MIRUSIEJI NARIAI

Mary Mikolaitis — 222 kuopa — 605 Highland Ave., Cherryhill, N.J. 08034. Mirė 1983 liepos 16.

Edward Zdanciuskas Jennings — 109 kuopa — 15 Tulip St., New Britain, Conn. 06051. Mirė 1983 rugsėjo 9. Palaidotas 1983 rugsėjo 12 St. Mary's Cemetery, New Britain, Conn.

Dolores Lukatchik — 209 kuopa — 20 William St., Edwardsville, Pa. 18704. Mirė 1983 spalio 11.

Mrs. Paulina Gudziūnas — 222 kuopa — 6549 S. Keeler Ave., Chicago, Ill. 60629. Mirė 1983 spalio 10. Palaidota 1983 spalio 13 St. Casimir's Cemetery, Chicago, Ill.

Joseph Perlis (Pedlis) — 30 kuopa — Box 88, Rd. 1. Springfield, Ill. 62705. Mirė 1983 spalio 14.

Al. Jasimavičius — 271 kuopa — 92 Jefferson St., Simpson, Pa. 18407. Mirė 1983 spalio 23.

Viddie L. Waytel (Victor L. Waytel) — 28 kuopa — 10 E. South St., No. 600, Wilkes Barre, Pa. 18701. Mirė 1983 spalio 25. Palaidotas 1983 spalio 27 St. Ignatius Cemetery, Pringle, Pa.

Alex. Aleksis — 11 kuopa — 3584 E. Main St., Waterbury, Conn. 06702. Mirė 1983 spalio 31. Palaidotas 1983 lapkričio 3, Calvary Cemetery, Waterbury, Conn.

Joseph G. Baranauskas — 41 kuopa — 12 Superior Rd., Worcester, Mass. 01604. Mirė 1983 spalio 28. Palaidotas Notre Dame Cemetery, Worcester, Mass.

Mrs. Tillie Bolack — 7 kuopa — Conestoga View, Lancaster, Pa. 17602. Mirė 1983 lapkričio 4.

Anthony Smeden-Zmuidinas — 183 kuopa — 19 Morgan Alley, Pittston, Pa. 18640. Mirė 1983 lapkričio 5. Palaidotas, 1983 lapkričio 9 St. Casimir's Cemetery, Pittston, Pa.

Nauja lietuviškų valgių receptų knyga

LITHUANIAN COOKERY

Anglų kalba paruošė agronomė Izabelė Sinkevičiūtė

Su plastikiniu aplanku; 316 puslapių. Puiki knyga lietuviškų valgių mėgėjoms ir šauni dovana draugams, amerikietėms. Kaina 8 doleriai

Užsakymus siųsti: "Garsas", P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.), Wilkes-Barre, Pa. 18703

Mielas Tautieti, drauskis LK Susivienijime

LKS yra tvirta, saugi lietuvių fraternalinės apdraudos organizacija. Turtas stekia 3 milijonus dolerių.

Turi moderniškus apdraudos planus pilnamečiams ir jaunamečiams:

- 20 metų mokėjimo — 20 Year Payment Life
- 20 metų taupymo — 20 Year Endowment
- Taupymo iki 65 metų — Endowment at Age 65
- Mokėjimo iki 85 metų — Life Paid up at 85 (tik pilnamečiams).

Susivienijimas turi ir priedinius draudimus už mažus mokėjimus. Aplikantai nuo 16 iki 40 metų, nuo \$500.00 iki \$2000.00 apdraudai priimami be medikalinės egzaminacijos — sveikatos patikrinimo. Susidomėję apsidraudimu Lietuvių K. Susivienijime, kreipkitės į jūsų kolonijoj gyvenančios kuopos sekretorių, arba į Susivienijimo centrą išpildant žemiau paduotą kuponą.

LITHUANIAN C. ALLIANCE

P. O. Box 32 (71-73 So. Washington St.) Wilkes-Barre, Pa. 18703

Esu susidomėjęs apsidraudimu Liet. Kat. Susivienijime:

Vardas, pavardė

Adresas

..... (Zip Code)

Jeigu norėtum priklausyti šiai kolonijoj gyvenančios Susivienijimo kuopai, centras pasiųs šį kuponą kuopos sekretoriui, kuris atsiųs atitinkamus patikrinimus, patarimus ir atliks reikalingus formalumus. Malonėkite atsakyti: (taip ar ne). Jeigu norėtum prisijungti centrinei kuopai, tada ir nusiųsė mokėjimus siųskite tiesiog į centrą. Malonėkite atsakyti: (taip ar ne).

Dail. Adomo Galdiko sukurtinėje parodoje rengėjai ir svečiai. Iš k. I-je eilėje: prof. Jonas Balkūnas, Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis, Daneta Raišienė, Janė Simutienė, Tėv. Jurgis Galiusis, OFM, dail. Viktoras Vizgirda; II-je eilėje: Tėv. Leonardas Andriekus, sesuo M. Konsolata, dail. Romas Viesulas, dr. Rožė Šomkaitė, dail. Juozas Bagdonas, Bronys Raila, sesuo M. Ignė, Paulius Jurkus. Nuotr. L. Tamoliškis

GARSAS • LITHUANIAN U.S. ALLIANCE OF ABROAD

English Section

COMMUNIST OFFICIALS SPEAK OUT ON RELIGION IN LITHUANIA

An interesting glimpse of the Lithuanian bogus "Ministry of Foreign Affairs" was provided by the West German journalist, Leo Wieland, in the *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (June 7, 1983). He was met by Ričardas Vaigauskas, chief of the press section, and a first secretary, who proceeded to enlighten him on Lithuania, giving him the usual mixture of pollyanna-cum-Goebbels. They expressed their displeasure with Western reporting on Lithuania, saying that it consisted only of reports on church persecution, dirty tricks and shortages. They cited the underground *Chronicle of the Lithuanian Catholic Church*, which records the persecution of religious believers, as the "worst example". Hardly anybody knows this journal in Lithuania, they said, and its circulation amounts to three carbon copies at the most. (A typical lie — the official house-search documents and trial records list a large number of copies which are multiplied by various means. Ed.) The officials further explained that at least one copy gets into a diplomatic pouch and thus reaches the West, from where it is broadcast back into Lithuania.

Asked about the situation of the Catholic Church in Lithuania, the officials said that "there were still problems with 'Catholic extremists'". These were very few, however, "perhaps four or five"; they "were dreaming of bourgeois Lithuania" and wanted to "turn history back to 1940". But the authorities had them "under control". The Lithuanian clergy was "very conservative" but "99 percent of the priests behaved themselves correctly towards the state". (Another misrepresentation — for instance, the initiatives of the Lithuanian Catholic Committee for the Defense of Believers' Rights have been publicly supported by the majority of the Lithuanian clergy. Ed.)

What about Bishop Julijonas Steponavičius, who is rumored to have been appointed a Cardinal *in pectore* in 1979? He is a "stubborn man", who had to be exiled from the capital city of Vilnius because of "anti-Soviet activity". According to the officials, it simply cannot be allowed that a priest climbs to the pulpit and declares: "We want to overthrow the Soviet power". "Should we applaud this?" (Bishop Steponavičius never made such statements. Ed.)

The officials said they were not aware of any "renaissance of religion" among the young. Yes, more children were being baptized in the countryside than in the cities. But the state did not want youths to be exposed to "religious indoctrination" outside the family before they turned 18 and were able to make a free decision. Does that mean that no children could serve as altar boys? "Yes, when one is 15, has finished school, and is working". "A Lithuanian compromise", comments the German journalist.

CP secretary admits resistance to russification
Repression of Lithuanian Catholic activists was acknowledged by the First Secretary of the Lithuanian C.P., P. Griš-

kevičius. Speaking at a plenary meeting of the Central Committee, on June 30, in Vilnius, Griškevičius also hinted at further reprisals.

"We have accomplished quite a lot", he said, "in our fight against the excesses of Catholic extremists. In addition to ideological educational activity, we have also taken the appropriate administrative measures toward the most hardened zealots among the extremists. It shall always be so". Griškevičius speech was published in the CP organ, *Tiesa*.

"Bourgeois Nationalists" and "Clerical Extremists" Scored

Griškevičius paid much attention to the Lithuanian "anti-communist" forces. He said: "We must deliver an even more active and determined rebuke to the malignant outbursts of the anti-communist activists, including the Lithuanian bourgeois nationalists who have been given shelter by the reactionary Western powers. The party organization faces an important task in further unmasking the clerical extremists whose anti-soviet nationalist excesses are at present particularly encouraged by the 'diversary centers of imperialism'".

A Nod to the "Andropov Cult"

The Lithuanian CP First Secretary paid the customary obeisance to J. Andropov, whose policies he described as "purposeful, energetic and marked by initiative". Expressing his admiration of Andropov's "practical and human" qualities, Griškevičius emphasized his "political wisdom" and stressed that "in his person we all see a noted leader of the Leninist kind". The plenary meeting of the Lithuanian CP dealt with the issues arising from the recent speeches of Andropov and Chernenko on the subject of the difficulties and tasks of ideological activity.

Schools Resist Russification Measures

Responding to Moscow's call for further intensification of the teaching of the Russian language in the non-Russian republics, Griškevičius reported that a new program, "Soviet Lithuania in the Family of Brotherly Nations", was introduced in all the high schools of the republic since the beginning of the last school year. He praised the pro-

gram as "essentially very effective" as it provided the students of many schools with solid information about the "superiority of the socialist social system". He suggested, however, that in many schools the program was practically ignored: "In some schools of the Lazdijai, Kupiškis, Panevėžys and Jurbarkas raions, the leaders of the pedagogical collectives or the teachers themselves took a purely formal view of the program and visibly harmed the educational progress". Griškevičius ordered an investigation of these shortcomings and the punishment of the "culpable individuals". Suggesting that the resistance to the new program was patriotic in character, Griškevičius called for a determined rebuke to any phenomena of "national seclusion and all kinds of efforts to revive nationalist moods". ("National seclusion" in the Soviet party vocabulary is any attempt to oppose the Russification drive. Ed.)

Mass Media and Literature "At Fault"

Griškevičius also found fault with the Communist-controlled mass media which committed "errors" and allowed "ideologically deficient" articles. He cited the journal *Mokslas ir Gyvenimas* (Science and Life) as well as the editors of the newspapers of the Kapsukas, Švenčionys, Širvintos raions, which "evade many painful economic and cultural problems, or discuss them very superficially".

Lithuanian literature also drew his displeasure. "In some works of art", he complained, "there is a tendency to seek out all kinds of misfits, negative aspects in our life, characters who keep complaining in a bourgeois fashion. Sometimes we also deviate from historical truth, the process of the victory of the kolkhoz system and the moral culture of the working people in our republic is depicted inaccurately". He admonished the "publishing collectives to exercise more determination in barring the way to such occurrences, to the lack of principle when such creative pitfalls are tolerated". (Griškevičius obviously referred to recent novels, including some authored by CP stalwarts, which painted a bleak picture of contemporary Lithuania. Ed.)

President R. Reagan speaking to the ethnic editors in the State Dining Room of the White House on October 18. Next to the president's chair, seated on the left, is Rev. Dr. Cornelius Bučmys, OFM, editor of *Darbininkas* and *Garsas*. White House photo

THE MESSAGE OF THE PRESIDENT

On October 18 the President of the United States Ronald Reagan received 96 ethnic editors and broadcasters. After a press conference the president presided at a luncheon in the White House's State Dining Room.

Rev. Dr. Cornelius Bučmys, OFM, editor of *Darbininkas* and *Garsas*, participated at the event and was seated at the right of the president.

After the luncheon the president delivered the following message.

Barely a month after attending an international conference in Madrid and joining 34 nations in a commitment to respect human rights, the Soviet Union has gone back on its word, launching a new campaign of repression against human rights activists.

Moscow has just sentenced a well-known Soviet refusenik, Iosif Begun, to 7 years imprisonment and 5 years of internal exile. The punishment of this courageous Jewish believer is the most severe measure specified in Article 70 of the Soviet criminal code, dealing with dissemination of so-called anti-Soviet propaganda.

Soviet persecution of religious and political dissidents is not new. In the case of Mr. Begun, the Soviet regime has

The CP "New Class" Criticized for Grasping and Selfishness

The party elite also did not escape unscathed in Griškevičius speech. He said that the task of creating a "new man" was made difficult by the continuing existence of "party members in leading positions who succumb to the disease of elitism. Its symptoms are arrogance, crudeness, delays, confusing one's own pocket with that of the State, and the abuse of one's professional status".

refused for 13 years to honor his request to emigrate to Israel.

But Soviet policy toward Jewish emigration and dissident movements has sunk to a new low of brutality and repression. Anti-semitism has escalated dramatically, as has harassment of other human rights defenders. We have received reports that Sigita Tamkevičiūtė, a Lithuanian Catholic priest active on behalf of religious freedom, is facing a similar fate as Iosif Begun.

Finally, we have received reports that Oleg Radzinskiy has also been tried. Mr. Radzinskiy, a member of the unofficial Soviet peace organization "Group to Establish Trust Between the US and USSR" was arrested October 28, 1982, and has been held for almost a year. The in-

ability of Soviet authorities to tolerate any activities by those who are not members of their government-controlled, "captive" peace groups illustrates the hypocrisy of their statements. There is a night and day contrast between aggressive Soviet efforts to encourage peace demonstrations in the West and their brutal arrests and exile of peace activists in the East.

We condemn these illegal and inhumane acts. We hold the Soviet Union accountable for its violations of numerous international agreements and accords on human rights to which it is a party. We call upon the Soviets to reverse their inhumane policies and to prove to the world they will back up their words with action, and start living up to their agreements.

COMMUNIST COMMISSIONER DESCRIBES STRICTURES ON CLERGY

Evasive Reply to Question by Religious Mother

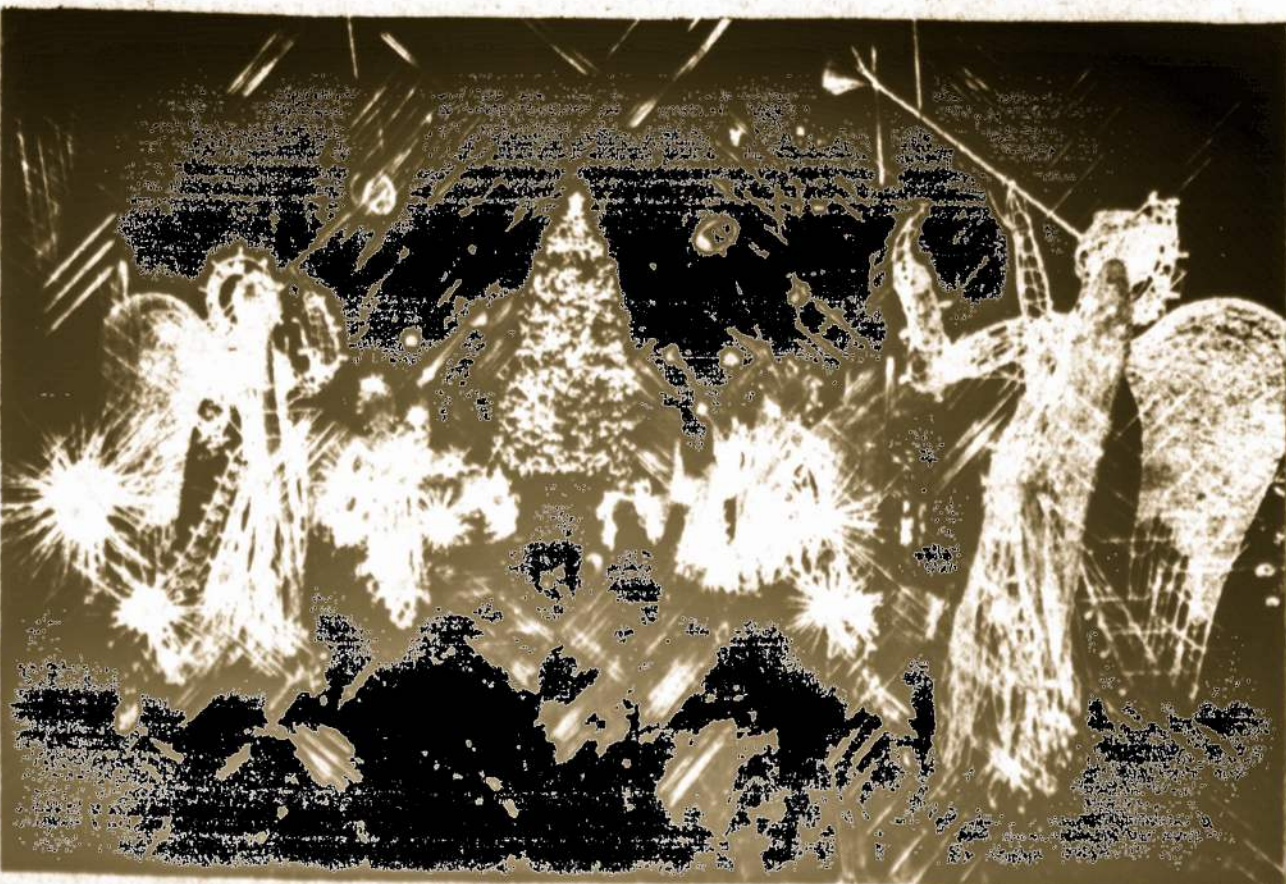
"Only the Parents, and Only their Own Children." This blunt title of an article by P. Anilionis, Commissioner of the Council for Religious Affairs, sums up the official Soviet policy toward religious education of minors. The article was published in the July 12 issue of the daily *Valstiečių Laikraštis* (The Peasants' Newspaper), as a reply to an inquiry by a Lithuanian mother, G. Šeduikiene, who wanted to know where she could get assistance to prepare her daughter for the first Holy Communion. She also asked why such assistance is not provided by schools.

In his reply, Anilionis states that the 50th article of the (Soviet) constitution provides for a separation of school and church, which is not allowed to "meddle" in educational affairs. One of the fundamental principles of people's education, he writes, is the secular character of teaching, without any influence of religion. "Therefore, Soviet laws concerning cults indicate that children can be taught religion only privately, that is, in the family. Only parents can teach their children religion, and only their own children."

Anilionis goes on to say that the liturgical commission of the Lithuanian Catholic Bishops' conference has published, in 1980, 60,000 copies of a short catechism, which can be obtained from the clergymen of the religious communities. He adds the following warning: "The organized teaching of religion to minors in a religious circle or in any other form is

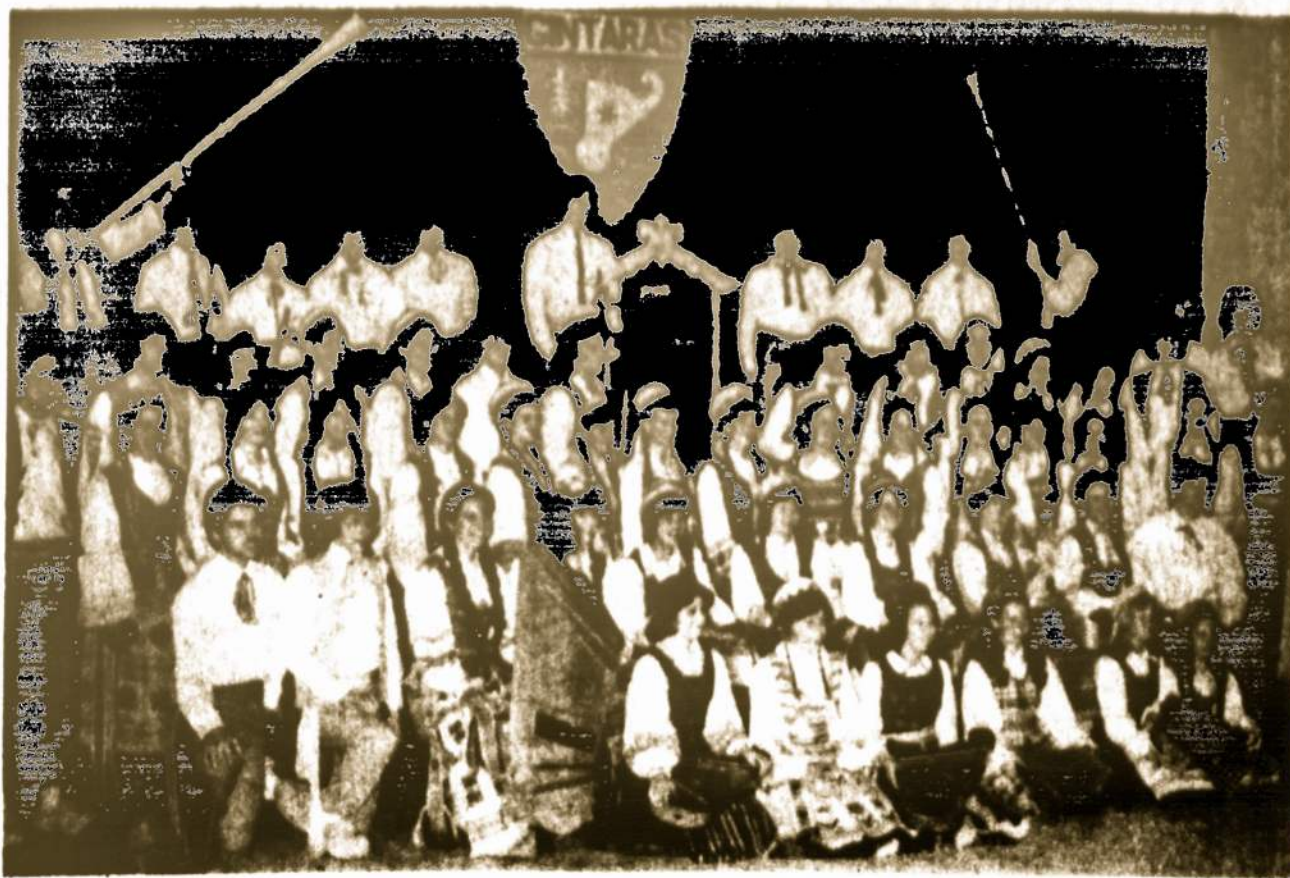
classified by Soviet laws on cults as an interference into state affairs and a violation of law." This statement obviously means that even priests within church confines are forbidden to teach religion.

Anilionis' reply is riddled with omissions. In Lithuania's schools, which are "separated" from the church, quasi-religious indoctrination in Marxism-Leninism and rather primitive atheism is proceeding on a massive scale. Religious believers, who constitute the majority of Lithuania's population, have no access to the educational system and to the media, no right of public discussion or rebuttal. They are simply doomed to silence. While Anilionis maintains that parents are the only legal teachers of religion to their children, other official publications urge a quick indoctrination of the parents and their conversion to the official ideology (see, for instance, "OFFICIAL PUBLICATION CONFIRMS DISCRIMINATION OF RELIGIOUS STUDENTS — Goal of School — obliteration of Religion," *Elta*, August 1983). As for the catechism, Anilionis forgets to mention that it has a very small circulation and has been out of print long ago. (*Elta*)

Christmas in New York. Photo by R. Kistelius

Gintaras, Lithuanian youth choir and orchestra from Montreal, Canada.

THE SPIRIT OF "LITHUANIA'S FUTURE"

The following three excerpts from the sixth issue of the underground periodical *Lietuvos Ateitis (Lithuania's Future, 1983)* provide a valuable insight into the mentality of the young Catholic nationalists in Lithuania who are waging a determined resistance against Soviet totalitarianism.

"I Must Bear Sacrifice — I Must Serve My Country"

"... I fully understand that as a small particle of society I cannot remain a gray nonentity — I must become a distinct personality. I feel that, like a bud on a tree branch, I am closely tied with my nation's centennial and millennial past, its history, and that only thanks to it I will be able to unfold as a fruit-bearing blossom... I cannot walk, with my eyes closed, past the desecrated corpses of my compatriots who were scattered in the streets during the postwar years. Even if I would stop up my ears, I would still hear the moans of babies, mothers and my brethren, emanating from boarded-up cattle cars; I would still hear the clatter of chains in the Siberian vastness. I MUST BEAR SACRIFICE: I MUST SERVE MY COUNTRY, so that future generations would not be able to say that... in the 20th century, Lithuanian blood stopped flowing in our parents' veins, because they sold out themselves to the enemy, out of fear, for a life of comfort, as Esau had relinquished his rights as a first-born for a mess of pottage..."

"But who will help me to face, all by myself, my moral and physical enemy who is much more powerful than I?... Only God ennobles man, only he can transform weakness into invincibility, death — into life eternal..."

Lithuania's Greatness on the "Spiritual Map of the World"

"... Our country is small, a small patch by the Baltic Sea, but it is so only on a political map. On the spiritual map of the world, Lithuania is incomparably greater, and not only because of its historic legacy. Our era is not less majestic and heroic than the past ones. Don't we have people today who guard the eternal flame, as the pagan priests and vestal virgins used to do it once; don't we have heroes, rebels, and book-smugglers; and has the trek of Lithuanians to the grim East ended?... Of course, some might say that this is a perception through a magnifying glass. But don't minorities really matter, does only the mass, the majority, move history? Few people today are concerned with the millions of the subjects of the Roman empire during the first centuries of Christianity,

but we all still remember the names of those few who took a stand against the customs and the attitudes of the crowd. It was this handful that determined the further development of mankind... I do speak about this because the theory of 'not blowing against the wind' is still quite alive; because we ourselves are sometimes seized with doubts if a mere individual can accomplish anything against the mighty of the world..."

"Christ summons us to experience truth and to witness it. This is one of the precepts for man and, especially, for the young... I don't wish you a straight and smooth road. May your faith be tried right now so that you would learn to pay for it and to treasure it even more... Treasure the idealism of your youth and do not believe those who say that everything

passes as years go by... Heroism does not require flags, drums, or trumpets... A sacrifice, even the humblest one, will adorn and ennoble your youth..."

(From a letter of Julius Sasnauskas, b. 1960, who was sentenced in 1980 to 18 months in a labor camp and five years of internal exile. He was one of the 45 Balts who signed a memorandum condemning the Molotov-Ribbentrop Pact, released in Moscow on August 23, 1979.)

"Lithuania, My Fatherland — Commemorating February 16"

"February 16, the day when independent Lithuania was proclaimed, is significant for every Lithuanian... It is also well known to those who enslaved our nation. Already on the eve of this holiday, hired hounds

are sniffing and swarming everywhere, eavesdropping... watching for a Lithuanian tricolor or a posted proclamation somewhere.

"And what are they afraid of? A few leaflets with such inscriptions as 'Down with the Occupiers', 'Lithuania Shall be Free!', a patch of three-colored cloth raised here and there, symbolizing Independent Lithuania? No. They are afraid of the free Lithuanian spirit which cannot be killed, exiled, captured, which pulsates invincibly in our hearts. They have no weapons against the yearning for freedom and against the love of one's country. Even we, who were born and grew up in the night of total occupation, feel that there was a time when Lithuania breathed freely, that once there was daylight — and not only the darkness of night. The lies that were forced on us since our infancy — that we are a free people in a free country; that our fatherland is not Lithuania, but the USSR; that our brethren who gave their lives for freedom were 'enemies of the people' and 'bandits' — have found no response in our hearts.

"Although our parents and our brethren were unable to preserve our freedom, they left us a noble example how one must love one's country and sacrifice oneself for noble ideas. They wrote with their own blood on eternal oath and testament for us to read — 'IT IS BETTER TO DIE THAN TO BETRAY ONE'S FATHERLAND!'"

"Therefore, let us not be surprised that our enemy, who is armed with atomic weapons, nevertheless fears a tricolor drawn by a sixth-grader in his copybook, or a penciled slogan: 'Give Lithuania back to Lithuanians!' our enemy is helpless before the spirit of love and loyalty to our Fatherland. Their lies are powerless in the face of truth! Weapons and prisons are powerless against the longing for liberty!"

LITHUANIAN CLERGY PROTESTS TO ANDROPOV ABOUT REV. SVARINSKAS

The Lithuanian clergymen have sent several statements to Yuri Andropov and to other Soviet agencies, protesting the arrests of the Rev. A. Svarinskas and the repression of religion in Lithuania. The text of these statements were published in the 59th issue of the Lithuanian *Chronicle*, dated August 15, 1983. In February, 1983, sixty-six priests of the Kaišiadorys Diocese voiced their concern about the "vicious attacks against religion" in the Lithuanian Communist press. They

also emphasized that they could not accept the official regulations on religious communities, which are incompatible with their conscience and contradict "the Gospels", as well as Soviet and international laws.

Statements denouncing the Rev. A. Svarinskas' arrest and demanding his release were sent to Yuri Andropov by the priests of the Kaišiadorys Diocese (February, 1983, sixty-six signatures), of the Panevėžys Diocese (March 4, 1983, 117 signatures) and the Kaunas

Archdiocese (99 signatures).

The statements make these important points:

"... An article by Vytautas Žeimanatas about the Rev. Alfonsas Svarinskas, which was published in the June 28, 1978, issue of *Tiesa* and is now being reprinted in the raion newspapers, is incorrect. In the post-war years, many people in Lithuania suffered reprisals unjustly and without trial. Therefore, the Rev. Svarinskas should not be upbraided for what happened in those times, just as one cannot be punished twice for the same crime. The 'culpability' for the actions of that period was merely imposed on many people. The label of 'bandits' cannot be attached to all people, without exception, who suffered during that period. In the same manner, we don't believe that the people who have been visiting the Rev. Svarinskas are former 'bandits'..." (Clergy of Kaišiadorys Diocese).

"... The arrest of the Rev.

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE

BOARD OF DIRECTORS

Spiritual Advisor: Rev. Msgr. John Balkūnas, P.A., 555 68th Avenue, St. Petersburg Beach, Fla. 33706. Home — 813-367-2523.

President: Thomas E. Mack, Esq., 11 West Union Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 472-3880. Office 717: 823-1131.

Vice-President: Joseph B. Laučka, 9610 Singleton Drive, Bethesda, Md. 20817. Home — 301: 530-5631.

Secretary: Frank J. Katilus, 1059 Blair Avenue, Scranton, Penna. 18508. Home — 717: 342-3619.

Treasurer: Mrs. Leocadia Donarovich, 37 Eldon Avenue, Lansdowne, Penna. 19050. Home — 215: 626-2409. Office 215: 645-4100.

Trustees: George F. Sadauskas, 119 S. Rebecca Avenue, Scranton, Penna. 18504. Home — 717: 344-0429. Office 717: 348-3808.

Mrs. Rosalie Kizis, 134 Church Street, Pittston, Penna. 18640. Home — 717: 654-4271.

Medical Examiner: Joseph A. Stankaitis, M.D., 124 Croydon Road, Rochester, N.Y. 14610. Home — 716: 288-0604. Office 716: 263-6320.

Directors: Mrs. Albina Poska, 6606 S. Washtenaw Avenue, Chicago, Ill. 60629. Home — 312: 434-2374.

Leonard Pallis, 352 West Main Street, Plymouth, Penna. 18651. Home — 717: 779-1977. Office 717: 826-6440.

Leonard Mikelonis, 2934 Grendon Lane, Baltimore, Md. 21234. Home — 301: 665-2218.

Executive Director: Charles A. Liscosky, 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 822-4855. Office 717: 823-8876; 829-2406.

Garsas Editor: Rev. Cornelius Bučmys, O.F.M., 341 Highland Boulevard, Brooklyn, N.Y. 11207. Office — 212: 827-1352.

CONSTITUTIONAL COMMITTEES

Benevolent Committee: Mrs. Patricia Mack, Heatherhill, Bear Creek, Penna. 18602. Home — 717: 472-3880.

Mrs. Joan Baranosky, 106 W. Brady Street, West Wyoming, Penna. 18644. Home — 717: 693-1795.

Mrs. Gene Kudirka, 341 Highland Boulevard, Brooklyn, N.Y. 11207. Home — 212: 235-0724.

Press & Information: Mrs. Regina Pikunas, 8761 W. Outer Drive, Detroit, Mich. 48219. Home — 313: 532-2109.

Albin A. Apton, 275 Empire Boulevard, Rochester, N.Y. 14609. Home — 716: 482-8571.

Dr. Leonard J. Simutis, 3551 W. 98th Street, Evergreen Park, Ill. 60642. Home — 312: 425-5494.

Constitution & By-Laws: Gerard Pallis, R.D. 3, Tunkhannock, Penna. 18657. Home — 717: 836-1266.

Stasys Lukoševičius, Sr., 1935 W. 7th Street, Brooklyn, N.Y. 11223. Home — 212: 339-0062.

Mrs. Frances Katilus, 1059 Blair Avenue, Scranton, Penna. 18508. Home — 717: 342-3619.

Judicial, Grievances & Appeals: Mrs. Mary Kozerski, 35 Hilldale Avenue, Plains, Penna. 18705. Home — 717: 823-8468.

Sylvester Kossa, 93 Russell Street, Edwardsville, Penna. 18704. Home — 717: 287-8554.

Charles Liscosky, 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 822-4855. Office 717: 823-8876; 829-2406.

Youth Committee: Jonas R. Kuprys, 1806 S. 49th Court, Cicero, Ill. 60650. Home — 312: 863-0935.

David Donar, 37 Eldon Avenue, Lansdowne, Penna. 19050. Home — 215: 626-2409.

Mrs. Audrone Elvikis, 2951 West 63rd Street, Chicago, Ill. 60629. Home — (unpublished number).

BALTIC RESOLUTION INTRODUCED IN SENATE

Senators Robert Dole (R-KA) and Patrick Leahy (D-VT), along with seventeen other Senators, have introduced a resolution in the Senate as part of an effort to move the United States to begin taking action and initiating discussions on behalf of Estonia, Latvia and Lithuania in international forums.

Senate Concurrent Resolution (S. Con. Res. 80) is identical to House Concurrent Resolution 192, and calls on President Reagan to direct the United States delegation to the United Nations to discuss the issue of self-determination for the Baltic States at the next session of the United Nation's Human Rights Commission in Geneva, beginning in February, 1984.

"Passage of the Baltic resolutions in both the House of Representatives and the Senate will show the clear support of Congress in moving the United

States toward a new foreign policy direction with respect to the Baltic States," said John Genys, JBANC Chairman.

The other Senators that have already co-sponsored S. Con. Res. 80 are: William Armstrong (R-CO), Lloyd Bentsen (D-TX), Dale Bumpers (D-ARK), Alfonse D'Amato (R-NY), Dave Durenberger (R-MN), James Exon (D-NE), John Glenn (D-OH), Slade Gorton (R-WA), Gary Hart (D-CO), Mark Hatfield (R-OR), John Heinz (R-PA), Mack Mattingly (R-GA), Daniel Moynihan (D-NY), Charles Percy (R-IL), Larry Pressler (R-SD), William Proxmire (D-WI), and Donald Riegle (D-MI).

JBANC calls on Baltic-Americans to write to their Senators urging them to co-sponsor S. Con. Res. 80 as soon as possible. This will help to ensure passage of this resolution and its implementation in February.

GREETINGS OF PRESIDENT REAGAN TO THE LITHUANIAN-AMERICAN COMMUNITY OF THE USA, CONVENTION

I am delighted to send my warm greetings to all those gathered for the annual convention of the National Board of Directors of The Lithuanian-American Community of the U.S.A., Incorporated.

This special occasion presents an opportunity to express my continuing high regard for the work of your organization. For many years you have worked to preserve Lithuanian culture and traditions while promoting

the active participation of your members in American society.

Lithuanian-Americans can take great pride in their many contributions to our national life.

The plight of Lithuania is vividly real not only to those living there, but to everyone concerned with the dignity and liberty of a great people. Let me assure you that my administration remains deeply

disturbed by the continuing vio-

lation of human rights and sovereignty in that nation. We will continue to adhere firmly to our long standing policy of refusal to recognize the forced annexation of Lithuania into the USSR. In doing so, we strongly share your hopes for a freer future for the people of your ancestral homeland.

You have my best wishes for an enjoyable and productive convention.

RONALD REAGAN

Muz. Aleksandras Aleksis

PROF. A. ALEKSIŠ DIES

Prof. Alexander J. Aleksis, 97, a nationally known classical composer and a prominent Lithuanian civic leader, died October 31 at the Waterbury Convalescent Center after a long illness.

Prof. Aleksis gained the honorific title of professor because of his 70-year involvement in composing, piano and composition instruction and his choirmaster posts. He worked in Roman Catholic Lithuanian churches in Chicago, Brooklyn, Detroit, Springfield, Ill. and Waterbury, where he served as organist and music director at St. Joseph's Church since 1924.

Under his direction, the St. Joseph's Lithuanian Church

Choir performed at the 1939 and 1964 New York world fairs, in many series of Lithuanian song festivals and at the dedication of the Lithuanian Siluva Memorial Chapel at the National Shrine of the Immaculate Conception in Washington, D.C.

For many years, Prof. Aleksis had a music studio on Center Street, where he gave vocal and instrumental lessons. He originated Lithuanian radio programs on Waterbury radio stations WATR, WWCO and WTBY.

He spearheaded local efforts to restore freedom to Lithuania and other Baltic nations subjugated by the Soviet Union after World War II. He was knighted with the Order of

Gediminas by the government of free Lithuania in 1938 for his work promoting Lithuanian culture and patriotism.

An early member of the Knights of Lithuania, he composed the Hymn of the organization in 1916, published some 80 songs and religious works and one operetta, "To The Fatherland."

He produced and directed more than 150 plays, concerts and operettas.

Born in Lithuania on Oct. 10, 1886, Aleksis studied at the Warsaw Conservatory, graduating with a music teacher's degree in piano, organ and composition in 1913. He turned down an offer to become assistant director of the Russian Army Band in Lomza, Poland and emigrated to the United States, living first in Chicago, where he co-founded the Beethoven Conservatory of Music.

Prof. Aleksis was an honorary member of the Knights of Lithuania, the Lithuanian Catholic Federation of America, the Lithuanian Organist and Musicians Association, the Lithuanian American Council, the Lithuanian Catholic Alliance.

In Waterbury, Prof. Aleksis was president of the Knights of Lithuania, the Society for the Liberation of Vilnius, the United Lithuanian Relief Fund of America and the U.S. Servicemen's Families Society.

He also was active in the American Guild of Organists, the Waterbury Chamber of Commerce Arts Council, the Mattatuck Musical Art Society, the International Piano Teachers Association, the Combined Catholic Choir Guild of the Greater Waterbury Area and the Mattatuck Historical Society.

On the political scene, Prof. Aleksis was City Court interpreter during the administrations of Mayors Raymond Snyder and Edward Bergin Sr.

Prof. Aleksis leaves his second wife, Marcella (Andrikis) Aleksis

OBITUARIES

Dorose Lukatchik

An Edwardsville couple, preparing for a trip to Geisinger Medical Center in Danville, were found dead in their home October 11th in the morning, victims of carbon monoxide poisoning.

Pronounced dead at the scene by Chief Deputy Coroner Joseph Shaver of Luzerne County at 9:45 a.m., were Nicholas Lukatchik, 53, and his wife, Dolores, 51, of 20 William St.

Following an examination at Mercy Hospital, County Coroner Dr. George E. Hudock, Jr., listed the cause of death as carbon monoxide poisoning, and the manner of death as accidental.

Mrs. D. Lukatchik was a member of LCA Lodge 209, Kingston, Pa.

Victor L. Waytel

Victor L. Waytel, 10 E. South St., Wilkes-Barre, died October 25 in Nesbitt Memorial Hospital where he had been a patient for two months.

He was born in 1910 in Luzerne, son of the late Andrew and Petronia Rice Waytel. He was a graduate of St. Mary's High School, Wilkes-Barre, and St. Thomas College, Scranton (now the University of Scranton). He also attended the Uni-

versity of Pennsylvania. Until his retirement, he was employed by the State Department of Welfare. He was a veteran of World War II. Victor was a member of St. Ignatius Church, Kingston, and American Legion Post 525, Luzerne. He was also a member of VFW Post 283, Kingston.

Surviving are his wife, the former Dorothy Henkle; son Edward, Alexandria, Va.; sister, Natalie Waytel, Wyoming.

Buried October 27 with a Mass of Christian Burial in St. Ignatius Church, Kingston. Interment in parish cemetery, Pringle.

Surviving are his wife, the former Dorothy Henkle; son Edward, Alexandria, Va.; sister, Natalie Waytel, Wyoming.

Buried October 27 with a Mass of Christian Burial in St. Ignatius Church, Kingston. Interment in parish cemetery, Pringle.

Mathilda Bolack

Mathilda Bolack, 82, a former Pittston resident, died November 4 in the morning at the Conestoga View Nursing Home in Lancaster, where she had been a guest the past three years.

Michael and Mary Geravage Berosky, she resided in Pittston most of her life.

Mrs. Bolack was a member of St. Casimir's Church, Pittston.

Her husband, Andrew J., died in 1962. A son, Andrew, died in 1982.

Surviving are a daughter-in-law, Nancy Bolack, and two grandchildren in Lancaster.

Mrs. Bolack was a member of LCA Lodge 7.

Anthony Smeden

Anthony "Duke" Smeden, of 17 Morgan St., Pittston, died November 5.

He had attended a turkey raffle party at St. Casimir's Church Hall and was stricken while walking home.

Deputy Coroner Paul Leonard determined that death was due to natural causes.

Born in Pittston, Mr. Smeden

was the son of the late August and Anna Navakauskas Smeden.

He had been employed in area mines, retiring in 1967.

Mr. Smeden was a member of St. Casimir's Church, Pittston.

Surviving are sisters, Anna Smeden, at home; Mrs. Alberta Walsh, Pittston; brothers, John, at home; Peter, Exeter; Charles Masulis, Pittston.

Buried November 9 with a Mass of Christian Burial in St. Casimir's Church, Pittston. Interment in the parish cemetery.

Mr. Smeden was a member of LCA Lodge 183.

BRIDGES — a monthly newsletter in the English language, published by the Lithuanian American Community, is geared for those Lithuanians, who do not understand Lithuanian but are interested in Lithuanian culture. The newsletter is published monthly and the subscription rate is 5 dol. per year. The readers of Garšas are urged to recommend it to the Lithuanians in their communities to subscribe it for their children, who are interested in their heritage. Write to: Bridges, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

The Geneology of Gediminas

THE GRAND DUKE OF LITHUANIA

1316-41

JAUNUTIS
Grand Duke
1341-45

ALGIRDAS
Grand Duke
1345-77

LIUBARTAS
Governor of
Volhynia

NARIMANTAS
Governor of
Pinsk

KESTUTIS
Grand Duke
1381-82

JOGAILA
Grand Duke
1377-81
1382-92

SVITRINGAILA
Grand Duke
1430-32

VYTAUTAS
Grand Duke
1392-1430

ZIGMANTAS
Grand Duke
1432-1440

King of Poland
1386-1434

CASIMER
Grand Duke
1440-92

LADISLAS
King of Poland
1434-44

King of Poland
1447-92

JOHN ALBERT
King of Poland
1492-1501

ALEXANDER
Grand Duke
1492-1506

King of Poland
1501-1506

SIGISMUND
Grand Duke
1506-1548

King of Poland
1506-1548

ST. CASIMIR
Viceroy in 1481

SIGISMUND AUGUSTUS
Grand Duke
1544-1572

King of Poland
1548-1572

The Lithuanians by Anthony D. Yuknis

HEALTH HINTS

WHAT TO DO FOR PERSISTENT PERSPIRATION PROBLEMS

By JUDY KIMMEL

No sweat, no tears, yet... we all have experienced a time when we've ruined a special dress, or even found that we not only were perspiring heavily, but that the deodorant didn't seem to work. Is there anyway to cope with this physical problem?

Can Perspiration Be Controlled?

"Yes," says Jim Baral, a practicing dermatologist who is the Director of the New York Dermatology Center. "Perspiration can be controlled with a combination of good personal hygiene and the proper antiperspirant."

What is perspiration, we asked the good doctor. "Perspiration is a clear, alkaline liquid, salty in nature, that is produced by the sweat glands from within the deep layers of the skin, which open by ducts called pores, onto the surface area of the body. The production of perspiration is stimulated by that part of the brain called the "hypothalamus", which is really the main regulator of body temperature. Perspiration is evaporated by moving air outside the body, which then provides a cool-off effect."

Why Do We Perspire in the First Place?

Perspiration isn't a byproduct only of hot summer days, but can be caused by overheated areas in fall and winter, as well as those situations that are stress-producing. Dr. Baral explains. "And of course, today, women are also exercising much more, which also can lead to increased perspiration. The kinds of fabrics that don't allow sufficient passage of air across the skin can also cause excessive perspiration problems."

Since perspiration (almost like fever) is one of the body's natural defenses, for it regulates

the temperature and helps us to deal with stress and excitement, then advises Dr. Baral, "nothing should be allowed to completely block off your body's ability to secrete this fluid".

It seems that even in the coldest of days, an average woman will produce anywhere between one and three pints of perspiration. Only when the weather is exceptionally humid and hot, or during stressful periods or agitated activity, does the perspiration level exceed the rate of evaporation.

The "B.O." Complex

There used to be advertisements for deodorant soaps talking about body odor, or, B.O. What does cause the odor within perspiration? "Odor is really not caused by your perspiring, but the bacteria that breed in a warm, moist environment provided by sweat. Underarm areas are specifically prone to the bacterial growth, because of the closeness of the area as well as the hair under the arms that traps both sweat and bacteria," says Dr. Baral.

But, don't worry, adds the doctor. You can reduce the possibilities of both perspiration and entirely eliminate any unpleasant odors as well. How? By following the helpful tips he has given us here:

How to Reduce Perspiration and "B.O."

Wear clothing of natural fibers — like wool, cotton, linen. Air can penetrate through these fibers and will permit the skin to dry, by evaporating any perspiration.

When working out in sports, wear loose fitting clothing to permit the best air circulation.

Shower often in muggy weather, and at least once daily in any kind of weather. You don't have to use deodorant soaps — some are too harsh for

women's tender skins, but do wash well in the trap areas — groin, underarms, genital area and be certain to rinse all the soap off. In hot weather, rinse your underarms more.

Use those antiperspirant products that contain aluminum compounds, for these will inhibit bacterial growth, which is the major cause of perspiration odor problems. If you find some product too harsh for your skin, switch. But learn to read the labels or you'll replace one chemical with the same one in another product; you just might be allergic to this ingredient.

Never shave under your arms just before you intend to use a deodorant product or you'll more than likely find your underarm area irritated later on, and the perspiration will be increased.

Do remove underarm hair as often as necessary. You want the antiperspirant to reach the skin and hair stands in the way.

If you still have an excessive odor, you may want to see a doctor. Some dermatologists will prescribe an aluminum compound solution for you to use nightly. However, use this only after consulting with a physician; it's too strong for most women's sensitive skin. Antibiotics may also be of some help.

If the perspiration problem continues, no matter what you try, you may be one of the rare candidates for surgical excision of the sweat glands under your arms. See a dermatologist for a competent appraisal of your individual situation.

Check the label of the deodorant product and if it contains perfume that only masks the odor, consider a good antiperspirant which is perfume-free. You want an ingredient that eliminates any odor rather than combining it with a heavy and artificial scent.

WYOMING KLONIO ŽINIOS

SISTER BAPTISTA OF ELMHURST

Anyone who takes up residence at St. Mary's Villa in Elmhurst is going to find that he is constantly being offered things to do, that he's not just going to sit and be left alone.

Nursing home residents, the inform elderly, "do not have to live in the past. There's so much living for them to do in the present," Sister Baptista, the villa's administrator, said.

She and her staff believe that the senior citizens who occupy the 121 beds in their nursing home are there "to live, to add happy memories to their lives."

Discussions with Sister Baptista tend to contain one recurring theme — her belief, which seems to also be St. Mary's Villa philosophy, that "age or disability does not have to be a barrier to an active and useful life."

A trip to the Elmhurst nursing home run by the Sisters of Jesus Crucified and the Sorrowful Mother is all that is needed to discover that Sister Baptista sees that what she preaches is put into practice.

A fall visitor might just run into a hay wagon full of senior citizens (and more than one smiling Sister) headed out into a nearby meadow. A summer visitor might come upon a picnic in the villa's patio and pavilion. Winter visitors may come upon a dance or masquerade party or maybe one of the villa's "Ethnic Night" parties replete with Polynesian music or maybe some Lithuanian dancers.

"Some participate actively, some passively, just as some of us prefer the sunshine while other prefer the shade," Sister Baptista said.

"Caring, sharing and healing," is another philosophy that this nursing home runs on.

This, Sister Baptista says, comes from a dedicated staff, both paid and volunteer, and their goal of providing "total care."

"That's our main function, total care. We're not just concerned with physical care, we also provide social, psychological, emotional and spiritual care. We want our residents to do as much as they can for themselves, to be as independent as they can."

"It may take more time for them to dress themselves in the morning. And we need to be there to help and encourage them. But it's amazing how doing for ourselves makes us feel good about ourselves, makes us know we're not at the end of the line," Sister Baptista said.

Sister Baptista has been on the staff at the villa since it opened in September, 1962. She started as directress of nursing.

"I came with the building, worked hand-in-hand with Sister Concepta (the first administrator). I grew up with the villa, which makes me appreciate a lot of things about it — the dedication of the staff, the beauty of volunteers," Sister Baptista said.

"I like working here very much. I feel that in some small way I may be an instrument in bringing health and hope to our residents," she added.

Working in a nursing home, or in the nursing field in general, is what Sister Baptista had hoped to do with her life from her earliest memories.

She was first exposed to the Sisters of Jesus Crucified and the Sorrowful Mother as a child growing up in South Boston, Mass. The order was founded by a Passionist priest here in Elmhurst in 1924, primarily to care for a number of Lithuanian widows, orphans and others who needed someone who understood their language. They ran a boarding home and orphanage in those early days.

By the time Sister Baptista, then Alice Yurgel, entered the order, the sisters were teaching school and nursing in Pennsylvania, Connecticut and Massachusetts. The order's motherhouse had been moved to Brockton, Mass., in 1945.

"I met the sisters in school and was attracted to their work, their service to others. I guess I wanted to love God first and then my neighbor, which, of course, is the greatest commandment."

"I also saw how a lot could be done for others if I didn't marry and was free to serve wherever and whenever I was needed," she said.

She was 16 when she told her parents she wanted to enter the order.

Upon entering the order Sister Baptista found that there was no need for nurses. She completed her senior year of high school at Marywood Seminary and then began preparing to be a teacher. After three years here, attending Marywood College and doing parish work at St. Ann's Maronite Church, she was sent to Cambridge, Mass., to teach third, fourth and fifth grade, then to Brockton, Mass., to teach seventh and eighth grade.

Five years later, on the last day of school, the mother superior summoned Sister Baptista to her office and asked her if she might be interested in nursing. After replying, "Oh dear, yes," she was on her way to the Catherine Laboure School of Nursing, and found herself "just liking all of it."

Over the next few years Sister went from directress of nursing to administrator. She continued her education as rules and regulations for nursing homes were established. She sees herself as an administrator who is a nurse.

St. Mary's Villa's residents see her every day as she makes her way around the hospital, chatting with them, conferring with the staff, or joining in on one of their parties or projects, and thoroughly enjoying every minute of it.

WEST SCRANTON YOUNG MAN RECEIVES EAGLE BADGE

Neil F. MacDonald, a member of Boy Scout Troop 4, Jackson Street Baptist Church, received the Eagle Scout badge, the highest award in Boy Scouting.

The presentation was made by Andrew Motiska, a member of the advancement committee of Forest Lakes Council, Boy Scouts of America, and Harry K. Cook, scoutmaster of Troop 4.

Neil, son of Neil J. and Dorothy MacDonald, 128 N. Fillmore Ave., is a member of St. Michael's Roman Catholic Church, where he served as an altar boy for nine years.

He received the Ad Altare Dei award in St. Peter's Cathedral in October 1980. He also is a member of Amad'hai Lodge 542, Order of the Arrow, and has earned the Mile Swim award.

He is a senior honor student at Scranton Preparatory School, where he is a member of the varsity football team. He is listed in the 1982-83 edition of "Who's Who Among American High School Students."

Neil entered Cub Scout Pack 4 in May 1974. He became a webelo in 1976 and received the Arrow of Light Award in May 1977.

He advanced to Troop 4 and became a tenderfoot scout in February 1979; second class in April 1979; first class in September 1979; Star Scout in April 1980, and Life Scout in March 1982.

He was approved for promotion to Eagle Scout rank in June.

Neil has earned nine skill awards, including Citizenship, Communications, Cooking, Camping, Environment, Family Living, First Aid, Hiking and Swimming.

He also has earned 31 merit badges, and has served in Troop as assistant patrol leader and senior patrol leader.

He is a grandson of Leonora Grudis and Neil and Gladys MacDonald, of West Scranton. His brothers, Greg, Brian and

DR. BRONIS J. KASLAS SHARES HIS LOVE FOR ART

Dr. Bronis J. Kaslas is a man of many talents.

He is a retired history and political science professor from Wilkes College, author of four books, as well as a specialist in grant writing, an art collector and historian.

But perhaps his greatest efforts have been expended as founder and director of the Gallery of Arts, 381 N. Main St., Pittston.

Born in Lithuania, Kaslas studied in Paris and received his Ph.D. from Strasbourg in France. In 1946, he came to the United States, where he was press correspondent representing several French newspapers at the United Nations.

Later, he became a citizen of this country and taught diplomatic history and political science at Detroit University. In 1949 he joined the staff of Wilkes College.

He opened the gallery in 1976. "I had been collecting art for 30 years. I asked myself, 'What should I do with it now?'"

His decision was to share it with others, by renovating part of an old warehouse he owned and using it to house his acquisitions. He contracted artists and encouraged them to exhibit and borrowed from other enthusiasts.

In 1976, the Warehouse Gallery of Arts, opened. It is now of the few places where the work of local artists is showcased.

The gallery spotlights artists such as the Englishman Brian

Nobbs and the Swiss Konrad Ludwig Lessing.

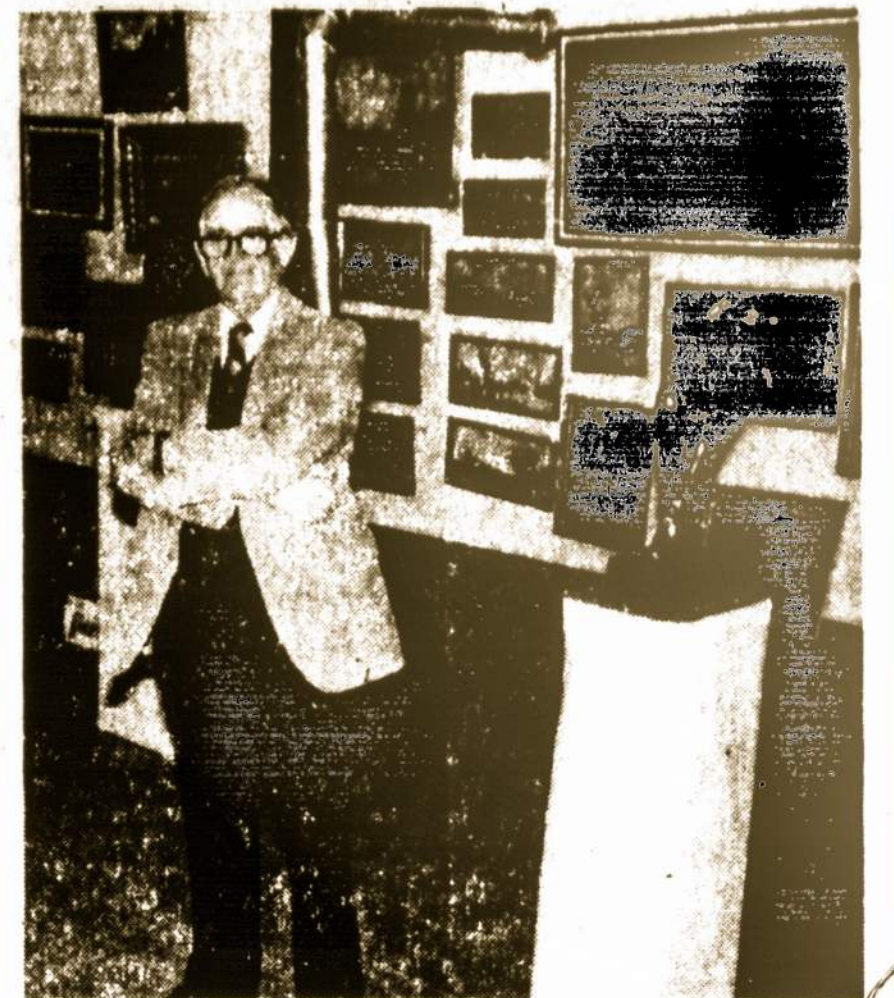
There are, many others, from presidential portraitist Donald Johnson, whose works hang on Capitol Hill, to Brion McCarthy who paints while serving time as an inmate at the state Correctional Institute at Dallas.

He is equally proud of his Easter exhibit, which consists of his own collection of religious paintings and icons along with the famous Easter eggs.

Some of them are the creation of Kaslas' wife, Frances, with whom he lives at 700 Susquehanna Ave., Wyoming. She uses a process of melting crayons to ornament the delicate shells.

Kaslas, who retired in 1977, now does most of his work with the gallery. He is constantly restoring new pieces and improving the facilities.

His latest innovation is the introduction of art classes for both adults and children, taught by painter/sculptor Hugh Rolf to about 40 students. Kaslas hopes one day to hold a special show to display their progress.

Dr. Bronis J. Kaslas stands in the Gallery of Arts

"Garse" galima įsigyti šias knygas (Lietuvių ir anglų kalbomis)

Lithuanian Cookery, paruošė Izabelė Sinkevičiūtė. 316 puslapių, didelio formato. Kaina \$8.00

Amerikos Lietuvių Taryba, parašė Leonardas Šimutis. Kaina 3.00

Lietuvių — Anglų Kalbų Žodynas, paruošė B. Piesarskis ir B. Svecevičius. 512 psl., apie 27,000 žodžių. Kaina \$8.00

Anglų — Lietuvių Kalbų Žodynas, paruošė V. Baravykas. Apie 30,000 žodžių ir posakių. Kaina \$8.00

Lietuvių kalbos vadovas (Introduction to Modern Lithuanian) Paruošė kalbininkai Leonardas Dambriūnas, Antanas Klimas ir William R. Schmalsteig. Kaina \$10.00

Popular Lithuanian Recipes, lietuviškų valgių mėgėjams Juzės Daužvardienės anglų kalba paruošta knyga. Kaina \$4.00

Vytautas The Great, kan J.B. Končiaus angliškai parašyta istorinė knyga. Kaina \$2.00

Lithuanian Self-Taught, M. Variakojytės - Inkenienės paruoštas rankvedis, prisilaikant Marlborough's sistemos. Kaina \$3.50

Vidudienio Sodai, Bernardo Brazdžionio eilėraščiai. Už šį poezijos rinkinį autorius laimėjo 1958-59 metų kultūros žurnalo "Aidų" literatūros premiją. Viršelio aplanką piešė dail Telesforas Valius. Kaina \$4.00

Amerikos Lietuvių Vardynas, Jungtinių Amerikos Valstybių žinomesnių lietuvių biografinės žinios, su prof. Kazio Pakšto įvadu. 240 psl., kietais viršeliais. Kaina \$4.00

The Forty Years of Darkness, by Juozas Vaišnora, translated by Joseph Boley. Suppression of the Lithuanian Press and how it was regained. Price ... \$2.00

Lithuanians in America, Dr. Antanas Kučas; translated by Joseph Boley \$6.00

The Brothers Domeika, a novel, Liudas Dovydenas; translated by Milton Stark \$6.00

Day of Shame, the truth about the murderous happenings aboard the Cutter Vigilant, during the Russian-American confrontation at Martha's Vineyard. The tragedy of Simas Kudirka, by Algis Rukšėnas \$9.00

Teismas Biržely, dokumentuotai aprašoma Nijolės Sadūnaitės teismas ir kaltinimas. Parašė Jurgis Gliauda. Kaina \$2.00

Simas (The story of Seaman Simas Kudirka), by Jurgis Gliauda. Translated from Lithuanian by Kęstutis Čižiūnas and J. Žemkalnis \$5.00

"Garso" Administracija

P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.) Wilkes-Barre, Pa. 18703

Sister Baptista

Neil F. MacDonald

Tommy, also are active in Troop 4.

Neil, and brothers Gregory, Brian and Thomas are members of the Lithuanian Catholic Alliance, Lodge 155.

LITHUANIAN CLUB MEETS

Lithuanian Women's Club met at the Grogg Shoppe and the meeting was opened with a prayer by Vern Trusko and the pledge to the flag.

Minutes were read by Stella Kumiega. Other reports were given by Ann Grimalia and Rae Zelinski. Correspondence was read by Ann Yeager, who is chairman of the Christmas party.

Winners of the special project were Alice Grisonis, Dora Washeky, Rozella Kizis, Jerome Yaska.